

Voortgangsbericht Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE)

Interne boodschap ontwikkelingen stikstof Zuid-Holland

Binnen het provinciehuis wordt hard gewerkt aan oplossingen om de motor van onze provincie weer te laten draaien. Het verlenen van vergunningen voor activiteiten waarmee stikstofdepositie op stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden gepaard gaat zoals onder meer woningbouw, haven en industrie, infrastructuur en de landbouw is in heel het land nagenoeg onmogelijk geworden als gevolg van twee recente rechterlijke uitspraken. Collega's benaderen het coördinerend kernteam SANE met vragen over de voortgang van het proces en maatregelen die zij zouden kunnen delen met mensen in het veld. Dit laatste is helaas nog niet mogelijk. De impactanalyse is wel al gemaakt maar inhoudelijke afwegingen over provinciale maatregelen liggen nog bij het college en het is nog niet helemaal duidelijk waar het Rijk mee denkt te komen.

Het coördinerend kernteam en de inhoudelijke collega's van alle domeinen verkennen alle mogelijke oplossingsrichtingen, bereiden (bestuurlijke) bijeenkomsten voor om de gedachten en opties aan te scherpen en met een Zuid-Hollands voorstel te komen richting het Rijk. Duidelijk is dat de provincie, om echt impact te kunnen maken met stikstofreductie en natuurherstel, maatregelen van het Rijk nodig heeft. De provincie moet en kan het nodige doen maar kan slechts beperkt invloed uitoefenen. Grofweg schatten wij in dat circa 10% van de benodigde stikstofreductie via provinciale maatregelen plaats kan vinden. De overige 90% zal van het Rijk moeten komen.

Intussen is de Zuid-Hollandse aanpak in ontwikkeling en wordt de lobby voorbereid richting het ministerie en de Commissie Schoof. In de komende weken worden diverse gesprekken met stakeholders georganiseerd om samen met hen een sterke coalitie te vormen richting het Rijk. Begin april worden van de commissie Schoof de contouren verwacht van de maatregelen om de stikstofcrisis aan te pakken. Half mei presenteert het college van GS een plan om de provincie weer van het slot te halen.

Mariëtte van Leeuwen zegt hierover: "We brengen alles in kaart om een compleet beeld te krijgen van wat nodig is om Zuid-Holland van het slot te halen." Op 14 mei bieden we Provinciale Staten de maatregelen aan waarvan wij denken dat ze verantwoord zijn om te nemen. "Feit is dat Zuid-Holland nu op slot zit. Dat raakt onze economische motor, onze haven en industrie. En ook onze agrarische sector die perspectiefloos op de bank zit te wachten."

Wie gesprekken voert met stakeholders kan niet veel anders dan bovenstaande richtlijn meenemen. Het is goed om het tijdpad mee te geven waarin meer helderheid wordt verwacht. We hopen binnenkort meer informatie met jullie te kunnen delen.

To: 5.1.2e [5.1.2e@berenschot.nl]
Cc: 5.1.2e [5.1.2e@pzh.nl]; 5.1.2e [5.1.2e@pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Fri 3/7/2025 9:12:36 AM
Subject: RE: Planning
Received: Fri 3/7/2025 9:12:41 AM

Hoi, Ik krijg zojuist door van 5.1.2e dat ik de stukken van haar krijg. Succes nog ff

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Domein Water, Klimaat, Natuur en Landbouw
Bureau Groen

T 5.1.2e
M 5.1.2e
E 5.1.2e [5.1.2e@pzh.nl]
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland.

Do you really need to print this e-mail?

Van: 5.1.2e
Verzonden: vrijdag 7 maart 2025 10:08
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@berenschot.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: RE: Planning

Hoi 5.1.2e,

Aanleveren van de definitieve stukken bij mij. Ik zorg dat agenda en stukken tijdig op de juiste plek staan. Inhoudelijke afstemming oa met 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e etc.

Zoals 5.1.2e al heeft aangegeven in de mail is DE deadline voor aanleveren stukken vóór donderdagmiddag 12 uur

-concernbreed-. Mocht die deadline niet gehaald worden, hoor ik dat graag vooraf en kunnen we even een nieuwe planning afspreken.

Gaat het lukken om de stukken vandaag iets eerder dan 12 uur aan te leveren?

5.1.2e

5.1.2e

Domein Water, Klimaat, Natuur en Landbouw
Bureau Groen

T 5.1.2e
M 5.1.2e
E 5.1.2e [@pzh.nl](mailto:5.1.2e@pzh.nl)
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland.

Do you really need to print this e-mail?

Van: 5.1.2e <5.1.2e@berenschot.nl>
Verzonden: vrijdag 7 maart 2025 09:58
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: RE: Planning

Beste 5.1.2e, volgens mij loopt dat via 5.1.2e en zijn de stukken er om 12 uur.

Of heb ik het mis?

Vr. gr. 5.1.2e
Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Verzonden: vrijdag 7 maart 2025 08:35
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@berenschot.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: RE: Planning

Hoi 5.1.2e,

Ik begrijp dat ik van jou iet moet ontvangen tbv de PO's Stikstof? Kan je me aangeven hoe laat ik de stukken kan verwachten?

Groet, 5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Domein Water, Klimaat, Natuur en Landbouw
Bureau Groen

T 5.1.2e
M 5.1.2e
E 5.1.2e @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland.

Do you really need to print this e-mail?

Van: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Verzonden: maandag 3 maart 2025 08:34
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @berenschot.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: RE: Planning

Dag 5.1.2e,

Deadline voor het publiceren van de PO-stukken is de donderdag 12:00 uur voorafgaand aan een PO. Degene die de stukken verzamelt en publiceert is onze 5.1.2e 5.1.2e. Ik weet niet of hij nog een andere deadline voor zichzelf hanteert, vandaar dat ik hem meeneem in de cc.

Deadline voor het aanleveren van een D-memo bij GSO (voor bespreking SANE in GS, om de week dus) is donderdag 09:00 uur, inclusief akkoord van de portefeuillehouder (Mariëtte). Dat betekent dus eigenlijk dat het op woensdag bij mij binnen moet zijn.

Kan je hiermee verder?

Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @berenschot.nl>
Verzonden: vrijdag 28 februari 2025 13:00
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: Planning

Ha 5.1.2e, zie bijlage. Ik wil de planning van de deadlines van de PO's nog toevoegen, en misschien ook nog die van GS. Heb jij die voor mij? Je mag ze in de bijlage toevoegen of even naar mij mailen. Ik laat de bijlage trouwens nog mooi vormgeven door 5.1.2e, dus hij wordt nog fraaier. Mijn excel-vaardigheden reiken niet verder dan dit.

Vr. gr. 5.1.2e

Disclaimer

This e-mail and any attachment it contains is confidential and may contain legally privileged information.
If you are not the intended recipient, please note that this e-mail or any attachment may not be copied or disclosed or distributed to others.
If you have received this e-mail by error, please notify the sender immediately by return e-mail, and delete this message. All rights reserved.

To: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl
From: 5.1.2e
Sent: Fri 3/7/2025 7:29:12 AM
Subject: RE: PO Coördinerend stikstof
Received: Fri 3/7/2025 7:29:15 AM

Super, dank voor je snelle reactie!

Van: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Verzonden: vrijdag 7 maart 2025 08:29
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: RE: PO Coördinerend stikstof

Doel is om stukken vóór 12 uur te plaatsen. Mocht er dan nog iets ontbreken zal ik dat duidelijk communiceren oa via mail.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
Domein Water, Klimaat, Natuur en Landbouw
Bureau Groen

T 5.1.2e
M 5.1.2e
E 5.1.2e @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland.

Van: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Verzonden: vrijdag 7 maart 2025 08:26
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: RE: PO Coördinerend stikstof

Ha 5.1.2e

Top, dankjewel! Weet je hoe laat de stukken ongeveer geplaatst zullen worden? Dan houd ik daar vandaag rekening mee.

Hartelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

gedeputeerde Frank Rijkaart

Portefeuille: Landbouw & Visserij, Stikstof, Gebiedsgedeputeerde
Veenweiden ZH-PLG, Groene Hart (Novex), Personeel &
Organisatie

**provincie
Zuid-Holland**

M 5.1.2e

E 5.1.2e [@pzh.nl](mailto:5.1.2e@pzh.nl)

www.linkedin.com/in/5.1.2e

www.zuid-holland.nl/contact

5.1.2e

Krachtig Zuid-Holland

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: vrijdag 7 maart 2025 08:19

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: RE: PO Coördinerend stikstof

Hoi 5.1.2e,

Ja klopt. We hadden gisteren nog geen complete agenda en stukken gereed. In iBABS staat de mededeling dat alles in nazending vandaag komt. Idem voor PO SANE

Groet, 5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Domein Water, Klimaat, Natuur en Landbouw
Bureau Groen

**provincie
Zuid-Holland**

T 5.1.2e

M 5.1.2e

E 5.1.2e [@pzh.nl](mailto:5.1.2e@pzh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland.

Do you really need to print this e-mail?

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: vrijdag 7 maart 2025 07:12

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: PO Coördinerend stikstof

Hoi 5.1.2e,

Kan het kloppen dat de stukken voor het PO Coördinerend stikstof nog niet op iBabs staan?

Hartelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e **gedeputeerde Frank Rijkaart**

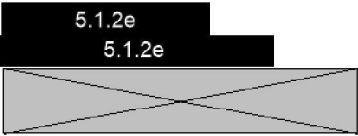
Portefeuille: Landbouw & Visserij, Stikstof, Gebiedsgedeputeerde
Veenweiden ZH-PLG, Groene Hart (Novex), Personeel &
Organisatie

To: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
Cc: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Fri 3/7/2025 7:17:39 AM
Subject: RE: Portefeuillehoudersoverleg oplegnotitie procesplanning en brede visie Zuid-Holland SANE.docx
Received: Fri 3/7/2025 7:18:28 AM
[Portefeuillehoudersoverleg oplegnotitie procesplanning en brede visie Zuid-Holland SANE.docx](#)

Zie bijlage voor de juiste versie.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
www.linkedin.com/in/5.1.2e
Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht

Wil je weten hoe het is om te werken bij Berenschot? [Bekijk onze video!](#)

Van: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Verzonden: donderdag 6 maart 2025 20:52
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @berenschot.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: FW: Portefeuillehoudersoverleg oplegnotitie procesplanning en brede visie Zuid-Holland SANE.docx

Hoi 5.1.2e

Zie hierbij wat kleine opmerkingen van Mariëtte. Zou je deze willen verwerken en mij de aangepaste versie willen sturen voor morgenochtend 12:00 uur?

Alvast bedankt en fijne avond!
Groet,
5.1.2e

Van: Mariëtte van Leeuwen 5.1.2i @pzh.nl>
Verzonden: donderdag 6 maart 2025 17:20
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: Portefeuillehoudersoverleg oplegnotitie procesplanning en brede visie Zuid-Holland SANE.docx

Via delen lukt het niet, dan maar zo *

Disclaimer

This e-mail and any attachment it contains is confidential and may contain legally privileged information.
If you are not the intended recipient, please note that this e-mail or any attachment may not be copied or disclosed or distributed to others.
If you have received this e-mail by error, please notify the sender immediately by return e-mail, and delete this message. All rights reserved.

This email has been scanned for viruses and malware, and may have been automatically archived.

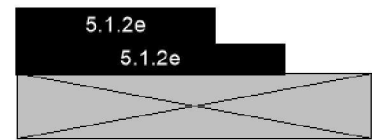
To: 5.1.2e | 5.1.2e @berenschot.nl]; 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 3/6/2025 2:35:50 PM
Subject: RE: Oplegnotitie voor PO 10 en 11 maart
Received: Thur 3/6/2025 2:36:08 PM
[Oplegnotitie voor PO 10 en 11 maart.docx](#)

Hierbij mijn opmerkingen. 5.1.2e verwerkt het in het juiste format (waarvoor veeel dank!)

Van: 5.1.2e <5.1.2e @berenschot.nl>
Verzonden: donderdag 6 maart 2025 15:28
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @pzh.nl>
Onderwerp: Oplegnotitie voor PO 10 en 11 maart

Zie bijlage.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
www.linkedin.com/in/5.1.2e
Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht

Wil je weten hoe het is om te werken bij Berenschot? [Bekijk onze video!](#)

Disclaimer

This e-mail and any attachment it contains is confidential and may contain legally privileged information.
If you are not the intended recipient, please note that this e-mail or any attachment may not be copied or disclosed or distributed to others.
If you have received this e-mail by error, please notify the sender immediately by return e-mail, and delete this message. All rights reserved.

This email has been scanned for viruses and malware, and may have been automatically archived.

Oplegnotitie voor het PO-SANE op 10 maart met gedeputeerden Van Leeuwen, Rijkaart en Potjer

Oplegnotitie voor het PO-SANE op dinsdag 11 maart met gedeputeerden Van Leeuwen, Zevenbergen, Potjer, Koning, Stolk, Rijkaart en Weverling

Geacht college,

Hierbij bieden we u drie stukken aan:

1. Procesplanning SANE met nadere duiding (hieronder)
2. Politieke lobby (hieronder)
3. Eerste aanzet Brede Visie kansen en uitdagingen voor Zuid-Holland waar stikstof een hele urgente in is (losse bijlage)

NB!

Het is belangrijk om op te merken dat bijlage 3 onder hoge druk tot stand is gekomen en dat dit echt een concept-versie betreft die komende twee weken wordt aangescherpt. Zie hiervoor de procesplanning in bijlage 1.

1. Procesplanning SANE met nadere duiding

Week 3 maart: Inhoudelijke uitwerking van de SANE met daarin brede visie van belang Zuid-Holland, inclusief maatregelenpakket stikstof:

1. Er ligt eind van deze week een concept brede visie voor van wat Zuid-Holland biedt aan Nederland en wat we nodig hebben. Stikstof is daarin een belangrijk probleem dat om een oplossing vraagt.
2. Daarnaast ligt er een eerste versie van een maatregelenpakket stikstof.

De twee documenten lopen een **verschillende route** in de week van 10 maart

- **Week 10 maart: gesprekken gedeputeerde Van Leeuwen met vak-gedeputeerden.**

In het PO-SANE op maandag en dinsdag wordt doorgesproken over de brede visie voor Zuid-Holland en worden aanscherpingen gedaan.

Het maatregelenpakket wordt sepeeraat besproken in bila's die gedeputeerde van Leeuwen met haar collega's heeft.

Aan het einde van deze week ligt er een aangescherpte versie van beide documenten.

- **Week 17 maart: gesprekken belangrijkste stakeholders**

Gedeputeerden spreken in verschillende samenstellingen (vastgesteld in GS van 4 maart) met de belangrijkste stakeholders over de maatregelen-set in de context van de brede visie wat Zuid-Holland nodig heeft. Voor deze gesprekken worden annotaties gemaakt.

De maatregelen-set en de brede visie voor Zuid-Holland worden opnieuw aangescherpt.

- **Week 24 maart: (mogelijk gesprek Schoof...)**

Dit gesprek vindt plaats conform de brede visie van wat Zuid-Holland nodig heeft, waar stikstof een belangrijk onderdeel van is.

Verwerken van gesprekken stakeholders in brede visie. Mogelijk al vaststellen brede visie (eerste/concept lezing).

- **Week 31 maart: Vaststelling plan van aanpak / maatregelenpakket, inclusief brede visie SANE in Gedeputeerde Staten (1 april)**

n.t.b.: technische sessie voor commissie Landelijk Gebied

16 april: in de Commissie Landelijk Gebied

14 mei: vaststelling in PS.

2. Politieke lobby stikstof – algemene strategie richting Rijk

Inleiding

Op 24 januari stelde het kabinet de Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel in (hierna: MC). Dit naar aanleiding van de recente rechterlijke uitspraken die de urgentie rondom het stikstofprobleem en de gevolgen daarvan alleen maar hebben vergroot.

De afgelopen jaren zijn er vanuit het Rijk meerdere plannen, maatregelen, fondsen en programma's gepresenteerd om te werken aan een stevige reductiedaling van stikstof. En ondanks dat er al veel stappen zijn gezet in diverse sectoren, heeft de rechter besloten dat dit nog niet voldoende is.

De MC heeft zich als opdracht gesteld een programma van maatregelen (PvM) op te stellen gericht op een gegarandeerde vermindering van de stikstofuitstoot en natuurherstel. Presentatie hiervan is voorzien op 2 april.

Tweede Kamer | meerderheid voor stevige geborgde maatregelen

Uit recente Tweede Kamerdebatten, stemmingen bij moties en gesprekken met Kamerleden kunnen we concluderen dat er in de Landbouwcommissie in de Kamer zich al langer een meerderheid aftekent voor het nemen van stevige stikstofmaatregelen die juridisch standhouden bij de rechter. Via diverse moties trekken zowel coalitie- als oppositiepartijen gezamenlijk op om stevige reductiedoelen op te nemen in de PvM en/of de wet Stikstofreductie, ook wanneer deze doelen zeer lastig haalbaar zullen zijn.

We kunnen daarmee concluderen dat de politieke crux *niet* in de Landbouw Kamercommissie ligt.

Kabinet en fractievoorzitters | politiek gemotiveerde uitstel c.q. twijfel

Uit recente Bestuurlijke Overleggen en de Catshuissessie die de decentrale overheden met een afvaardiging van de ministeriële commissie hadden zijn wisselende signalen binnengekomen; o.a. over maatregelen die men voornemens is te nemen, en de urgentie op bijvoorbeeld het gebied van woningbouw.

Het is bekend dat de coalitie-fractievoorzitters een belangrijke stem hebben in het uiteindelijke maatregelenpakket dat de MC zal voorstellen. Hun inzet is meer politiek dan inhoudelijk gemotiveerd; immers de coalitiepartijen zich willen profileren op hun onderwerpen en niet snel pijnlijke maatregelen voor hun achterban steunen, voornamelijk met het oog op een mogelijke val van het kabinet. Dit geldt bijvoorbeeld voor de PVV op asiel en de BBB voor de agrarische sector.

Advies

Gegeven het bovenstaande is het advies de kopgroep van de provincies in te zetten:

- Voor de gesprekken met (een afvaardiging van) de ministeriële commissie
- Voor het delen van informatie en kennis wat betreft de plannen van de ministeriële commissie

En meer indirect:

- Ons als Zuid-Holland stevig te positioneren

Onze lobbyinzet als provincie te gebruiken om:

- De urgentie van een stevig geborgd pakket van het Rijk te laden met concrete problematiek uit Zuid-Holland
- Richting belangrijke stakeholders die op hun beurt ook zelf spreken met het Rijk
- Richting de fractievoorzitters van de coalitiepartijen (rol Wouter Kolff richting Yesilgöz?)

To: 5.1.2e 5.1.2e@pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 3/6/2025 12:03:50 PM
Subject: RE: Lid GS-brief
Received: Thur 3/6/2025 12:03:00 PM
[20250306 Lid GS-brief SANE iDMS.docx](#)

Hij staat hier in iDMS: [20250306 Lid Gedeputeerde Staten SANE](#)
Heb hem ook bijgevoegd, laat maar weten wat ik nog moet aanpassen.

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Verzonden: donderdag 6 maart 2025 12:56
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: Lid GS-brief

Lid Gedeputeerde Staten

M.E. (Mariëtte) van Leeuwen

Contact

5.1.2e @pzh.nl

Provinciehuis

Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
<http://www.zuid-holland.nl>

Datum

7 maart 2025

Ons kenmerk

DOS-2019-0005750
PZH-2025-870335005

Uw kenmerk

Bijlagen

Provinciale Staten

Onderwerp

Planning Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie

Geachte Statenleden,

Naar aanleiding van recente juridische uitspraken in het stikstofdossier, heeft het kabinet de Ministeriele Commissie Economie en Natuurherstel (MCEN) ingericht. Deze commissie heeft als doel om op korte termijn een concreet programma uit te werken om Nederland van het stikstofslot te halen en perspectief te bieden aan sectoren die zijn geraakt door de rechterlijke uitspraken. Begin april wil de Ministeriële Commissie haar plan presenteren.

Gedeputeerde Staten maken zich grote zorgen om de gevolgen van de stikstofproblematiek voor de Zuid-Hollandse natuur, economie, agrarische sector, woningbouwopgave en andere maatschappelijke vraagstukken. Als motor van de Nederlandse economie voelen wij het belang van en de verantwoordelijkheid voor een bijdrage aan een oplossing voor Nederland. In de komende weken werken wij daarom aan een Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE).

Gedurende het ontwikkelen van de Samenhangende Aanpak betrekken we verschillende cruciale stakeholders uit onze provincie en blijven we betrokken in de interprovinciale lobby. Dat is een flinke klus om in een maand te organiseren, maar we denken dat het kan.

De aanpak wordt op naar verwachting op 2 april vastgesteld door Gedeputeerde Staten, waarna het in de commissie Landelijk Gebied van 16 april besproken kan worden. Provinciale Staten hebben een besluitvormende rol. Vaststelling vindt daarna plaats op 14 mei.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

M.E. (Mariëtte) van Leeuwen

Meer informatie www.zuid-holland.nl/contact

To: 5.1. 5.1.2e 5.1.2e@pzh.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e@pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 3/27/2025 1:03:31 PM
Subject: Inspiratie opmaak SANE
Received: Thur 3/27/2025 1:03:37 PM
[2 Samenvatting Maatregelenpakket ZH-PLG \(1\).pdf](#)

Hoi 5.1.2e,

Zei het net al even, maar ik dacht aan zo'n voorbladje en huisstijl

Wellicht heeft 5.1.2e het zo liggen (maar misschien denk ik te simpel ??)

Zou overigens de koeien niet doen, maar bijv. pagina 2

Groet,

5.1.2e

To: UAPB Team gelderland; 5.1.2e @minInv.nl; UAPB Team Limburg; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; UAPBteamoverijssel; 5.1.2e @minInv.nl; UAPB Regiomanagers en regio
coördinatoren; 5.1.2e @minInv.nl; UAPB provincie ZB in
Gelderland; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @drenthe.nl; 5.1.2e @flevoland.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @fryslan.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl;
5.1.2e 5.1.2e @provincie groningen.nl; 5.1.2e @prv limburg.nl; 5.1.2e @prv limburg.nl;
5.1.2e 5.1.2e @brabant.nl; 5.1.2e @brabant.nl; 5.1.2e @brabant.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @noord-holland.nl; 5.1.2e @overijssel.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @provincie-utrecht.nl; 5.1.2e @zeeland.nl; 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @brabant.nl;
Landsdeelteam Noordwest; 5.1.2e @minInv.nl; Landsdeelteam Zuidwest; 5.1.2e @minInv.nl;
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @provincie-utrecht.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl
Cc: 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl;
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @vanameyde.com; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl;
5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl;
5.1.2e 5.1.2e @ikverstaat.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl;
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @meanderbv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @meanderbv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @trentvast.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @eelerwoude.nl; 5.1.2e @anteagroup.nl; 5.1.2e @anteagroup.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl;
5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e @nieuwelande.nl; 5.1.2e @nieuwelande.nl;
5.1.2e @kapteijn.nl; 5.1.2e @kapteijn.nl; 5.1.2e @meanderbv.nl; 5.1.2e @meanderbv.nl;
5.1.2e @eelerwoude.nl; 5.1.2e @eelerwoude.nl; 5.1.2e @vanameyde.com; 5.1.2e @vanameyde.com;
5.1.2e 5.1.2e @klaart.nl; 5.1.2e @adviesbureau statema.nl; 5.1.2e @minInv.nl;
5.1.2e 5.1.2e @zeeland.nl; 5.1.2e @atosborne.nl; 5.1.2e @ gelderland.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @delorijn.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @fryslan.nl; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @minezk.nl

From: OndersteuningUAPB
Sent: Fri 3/28/2025 8:22:54 AM
Subject: MGB (Rpgeb) Presentatie Regeling aan zaakbegeleiders webinar 250326
Received: Fri 3/28/2025 8:24:03 AM
[250317 MGB \(Rpgeb\) Presentatie Regeling aan zaakbegeleiders webinar 250326.pptx](#)

Sommige mensen die dit bericht hebben ontvangen, ontvangen niet vaak e-mail van 5.1.2e @minInv.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Goedemorgen,

Bijgaand de presentatie van de Webinar MGB (Rpgeb) van 25 maart jl. Ik zal het ook op de teams zetten van de zaakbegeleiders.

Mvg
5.1.2e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verspreiden van berichten.

327592

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Regeling provinciale gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties (Rpgeb - MGB)

Concept: 17 maart 2025
26 maart 2025

MGB betreft:

- › Specifieke uitkering aan provincies:
- › € 110 mln begin 2025
- › € 30 mln najaar 2025

- › Een voor staatssteun genotificeerd plafond van € 700 mln.
- › Voor provinciale subsidieregelingen gericht op geheel of gedeeltelijk sluiten van productiecapaciteit van veehouderij ondernemingen.

- › Het gaat dus niet om aankoop en/of afwaardering van grond

Ruimte voor provincies

Binnen de kaders van de Rpgb kunnen provincies gemotiveerd:

- a. Een nadere inperking van de geografische gebiedsafbakening aanbrengen, bijvoorbeeld alleen in en bufferzones Natura2000 gebieden.
- b. Een nadere inperking van de doelgroep aanbrengen, bijvoorbeeld alleen kalverhouderijen of alleen PAS-melders.
- c. Een eigen subsidieaanvraag proces, mate en timing van bevoorschotting en afrekenproces inrichten.
- d. Meerdere regelingen openstellen.
- e. En ook wel of niet gebruik maken van zaakbegeleiders

Hoofddoel (waarom deze regeling)

- Impuls geven aan provinciale gebiedsprocessen gericht op realisatie milieuproblemen voor water, klimaat, natuur & biodiversiteit
- Verkrijgen van stikstofruimte voor natuur en voor maatschappelijke ontwikkelingen (PAS-melders, woningbouw, infrastructuur)

Gebieden: veenweiden, beekdalen, zandgronden en overgangsgebieden rond en in Natura 2000-gebieden (stikstofgevoelig én niet-stikstofgevoelig)

Deelname veehouderijen (entree-toets)

- De MGB staat open voor alle veehouderijsectoren.
- Emissie-drempelwaarde veehouderijlocatie:
 - Minimaal 250 kg NH₃/j voor melkvee en vleesrunderen;
 - Minimaal 750 kg NH₃/j voor overige diercategorieën.
- Veehouderijlocatie moet zijn gelegen in één van de volgende gebieden:
 - Veenweidegebieden, zandgronden (definitie Meststoffenwet);
 - Beekdalen (2.500 meter zones rond lijnvormige langzaam en snelstromende wateren);
 - In Natura 2000-gebieden en 2.500 meter overgangszones rond deze gebieden (stikstofgevoelig en niet-stikstofgevoelig).
- Provincies kunnen nader inperken met hun eigen regelingen.

Subsidiabele kosten

- Vervallen van productierecht, op basis van taxatie;
- Sloop en waardeverlies van productiecapaciteit, op basis van taxatie;
- Kosten voor leges en planologische procedures;
- Kosten voor adviesdiensten die direct verbonden zijn met de uitvoering van bovengenoemde activiteiten, tot een maximum van € 5.000,- per veehouderijonderneming.

Definitie productiecapaciteit

- *Onroerende zaken van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden zijn, hetzij direct of indirect steun vinden in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren ten behoeve van het bedrijfsmatig houden van vee, niet zijnde het erf, de erfverharding, de cultuurgrond(en), de bedrijfswoning en de mestvergister die voor minder dan 50% van de totaal te behandelen dierlijke meststoffen afhankelijk is van de dierlijke meststoffen die afkomstig zijn van de volledig of gedeeltelijk te sluiten veehouderijlocatie van de betreffende veehouderijonderneming*

Waardebepaling: bedrijfsspecifieke taxaties

- Het waardeverlies (productierecht, productiecapaciteit) wordt uitsluitend bepaald middels een in opdracht van de provincie uit te voeren taxatie van de marktwaarde door twee onafhankelijke taxateurs gezamenlijk.
- De provincie is de opdrachtgever en draagt de kosten van de taxateurs.

Vereisten volledig sluiting veehouderijlocatie

- Het is niet langer toegestaan landbouwhuisdieren te houden op de locatie. Het bestemmingsplan, de omgevingsvergunning en, indien aanwezig, de natuurvergunning moeten daarop worden aangepast;
- Maximaal 15% van de vergunde emissie kan met instemming van het bevoegd gezag worden gebruikt voor nieuwe activiteiten op de locatie. De RvS uitspraken van december 2024 hebben invloed op de toepassing van dit onderdeel;
- Dierlijke meststoffen moeten worden verwijderd;
- Aanwezige productierechten moeten worden doorgehaald voor ten minste 80% (varkens en pluimvee), 95% (melkvee);
- Sloop en afvoer van productiecapaciteit (m.u.v. hergebruik);
- Doorstartverbod elders binnen Nederland en Europese Unie.

Vereisten gedeeltelijke sluiting veehouderijlocatie

- > Het deel van de productiecapaciteit dat wordt gesloten moet worden gesloopt en verwijderd (m.u.v. hergebruik en met instemming van het bevoegd gezag);
- > Het aantal dieren moet met dat zelfde deel worden teruggebracht en daarbij horende productierechten moeten worden doorgehaald voor tenminste 80% (varkens, pluimvee) en 95% (melkvee);
- > Vergunningen moeten worden aangepast, passend bij het resterende aantal dieren (daarmee verdwijnt ook latente ruimte);
- > Doorstartverbod elders binnen Nederland en de Europese Unie.

Voorwaarden en verplichtingen

- Productiecapaciteit moet de afgelopen 5-jaar aanwezig zijn geweest en op bedrijfseconomisch gangbare wijze zijn gebruikt;
- De veehouder heeft zich niet reeds verplicht om geheel of gedeeltelijk te sluiten;
- Er is geen sprake van extern salderen na het moment van publicatie van de regeling;
- De veehouderij voldoet aan de normen van de Europese Unie;

Voorwaarden en verplichtingen (2)

- De provinciale subsidie aan ondernemers wordt uiterlijk op 31 december 2027 verleend;
- De provincie besteedt de specifieke uitkering uiterlijk op 31 december 2031;
- De provincie maakt gegevens over de subsidieverstrekking bekend en zorgt dat deze 10 jaar openbaar beschikbaar blijven;
- Er mag geen sprake zijn van cumulatie van subsidies.

Budget- en plafondverdeling (1)

- De specifieke uitkering van € 110 mln (Batch A) wordt begin 2025 over provincies verdeeld, volgens een verdeelsleutel die is opgenomen in de regeling en op basis van een goedgekeurde aanvraag;
- De specifieke uitkering van € 30 mln (Batch B) wordt in het najaar van 2025 verdeeld over provincies volgens een nog te bepalen verdeelsleutel o.b.v. een tussentijdse evaluatie; middels een wijzigingsregeling wordt die budgetverdeling gepubliceerd en de regeling in oktober 2025 opnieuw voor de provincies opengesteld.

- De MGB is genotificeerd voor toegestane staatssteun voor een maximumbedrag van € 700 mln. De SPUK MGB bedraagt € 140 mln. Voor de resterende € 560 mln is najaar 2024 door de Stuurgroep MGB een 1^e voorlopige verdeelsleutel vastgesteld.

Eind 2025 actualiseert de Stuurgroep die op basis van de definitieve toekenning van Batch B en de mate waarin in provincies Rpmp2024 budget voor beëindiging gaan inzetten.

In de loop van de tijd kan op verzoek van, en met instemming van de provincies, periodieke bijstelling van de verdeelsleutel door de Stuurgroep worden vastgesteld.

Stuurgroep MGAB (1)

- Bewaakt de voortgang op basis van halfjaarlijkse voortgangsrapportages die door RVO worden opgesteld, voor het eerst per 15 september 2025;
- Bewaakt dat de plafondruimte van € 700 mln door de gezamenlijke inzet van provincies niet wordt overschreden en effectief wordt verdeeld;
- Geeft waar nodig nadere duiding en legt de aanvullende werkwijze vast in een Uitvoeringsdocument MGB.

Stuurgroep MGAB (2)

Werkwijze bij vraagstukken:

- RVO is voor de uitvoering van de MGB het eerste contactpunt voor vragen van provincies. RVO:
 - Beantwoordt technische vragen;
 - Stuurt beleidsmatige en juridische vragen door naar LVVN;
 - Houdt een Q&A-lijst bij en maakt die toegankelijk.
- Nader te duiden vraagstukken worden met provincies besproken in het 'Boerderijteamoverleg MGB' en met advies aan de Stuurgroep voorgelegd.
- De Stuurgroep neemt een besluit en legt dit vast in het Uitvoeringsdocument. RVO verwerkt dit in de Q&A-lijst en maakt het actuele Uitvoeringsdocument toegankelijk.

Circulaire

- Naast publicatie van de MGB in de Staatscourant werd door de Minister van LVVN een circulaire aan de provincies verstuurd.
- Daarin wordt duidelijk gemaakt dat wanneer provincies:
 - hun regelingen opstellen in overeenstemming met de MGB en zich houden aan de daarin opgenomen voorwaarden en verplichtingen,
 - zich committeren aan de nadere afspraken die door de Stuurgroep MGB worden vastgesteld,de desbetreffende provinciale regelingen dan in overeenstemming zijn met de staatssteunregels en niet voor notificatie aan de Europese Commissie hoeven te worden voorgelegd.

Publicatie, openstelling en bevoorschotting

Voor de 1^e batch:

- De MGB werd eind november 2024 gepubliceerd in de Staatscourant, gelijktijdig met de verzending aan de provinciebesturen de Circulaire;
- De MGB stond van 2 december tot 28 februari voor provincies open om het eerste budget te kunnen aanvragen;
- Alle provincies dienden een aanvraag in.
- Beschikkingen werden vanaf begin januari door RVO afgegeven;
- Bevoorschotting is 100%.
- De aanvraag van provincie Flevoland is nog in behandeling.

Verantwoording, vaststelling en terugvordering

- De provincie legt jaarlijks verantwoording af over de besteding van de uitkering op de wijze als bepaald in artikel 17a van de Financiële-verhoudingswet (SISA);
- Uiterlijk 22 maanden na eindverantwoording stelt de minister mede op basis van deze informatie de uitkering vast;
- Bij onvolledige of onrechtmatige besteding wordt het desbetreffende budget teruggevorderd.

Aanwending verkregen stikstofruimte

- Gerealiseerde stikstofdepositie die niet nodig is voor natuur kan achtereenvolgens worden ingezet voor economische en maatschappelijke activiteiten:
 - PAS-melders
 - Concrete woningbouwprojecten
 - Renovatie van Rijksinfrastructuur

Ruimte voor overige vragen en afsluiting

5.1.2e @rvo.nl

To: 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted]@pzh.nl]
From: 5.1.2e [redacted]
Sent: Tue 3/25/2025 10:16:23 AM
Subject: 5.1.2e [redacted] heeft een opmerking in SANE voor GS 01-04 beantwoord
Received: Tue 3/25/2025 10:16:26 AM

SANE voor GS 01-04.docx

5.1.2e [redacted]

5.1.2e [redacted] heeft een opmerking geplaatst

of houden we Nieuwkoop wel open, en dus strenger dan de emissieplafonds?

Nog 2 antwoorden

5.1.2e [redacted]

5.1.2e [redacted] heeft een opmerking geplaatst

Belangrijke keuze: wel opnemen, of laten gaan. in de verdieping eigenlijk niet meer op ingegaan.
N.a.v. gesprek met 5.1.2e [redacted] ook: vermoedelijk heb je het niet nodig en kun je met sterk
stimuleringsbeleid al meer bereiken dan deze normen.

5.1.2e [redacted]

5.1.2e [redacted] heeft een opmerking geplaatst

Met de eerste zin wordt eigenlijk vooruit gelopen op de conclusies die we op basis van het OER-
onderzoek doen. Kunnen we die iets anders formuleren, zoals: dat de effecten van stikstofreductie
voor natuurherstel per natura2000 gebied anders kunnen zijn, daarom richten de aanpassingen etc.
zich ook

5.1.2e [redacted]

5.1.2e [redacted] heeft geantwoord

Niet helemaal eens: in de OER wordt stikstof bewust niet meegenomen. Maar herformuleren
prima.

...hting (normering).

Voor de meeste gebieden heeft een strengere normering van stikstofemissie in overgangszones naar
verwachting weinig effect boven op het emissieplafond. Daarom richten de aanpassingen en
beperkingen in overgangszones zich primair op natuurherstel door andere maatregelen dan
stikstofreductie. In sommige gevallen zal stikstofreductie wel een gewenst neveneffect zijn.
Bijvoorbeeld omdat voor waterkwantiteitsdoelen extensivering van landbouw onvermijdelijk is.

Strategische grondb...

[Waarom ontvang ik deze melding van Office?](#)

**provincie
Zuid-Holland**

Dit e-mailbericht wordt gegenereerd door het gebruik van Microsoft 365 door Provincie Zuid-Holland en kan inhoud bevatten die wordt beheerd door Provincie Zuid-Holland.

Donderdag 27 maart om 09 uur leveren we de volgende stukken aan:

1. **GS voorstel**
 - a. Bijlage 1 Statenvoorstel
 - b. Bijlage 2 / 3 bijlagen van Statenvoorstel (dus SANE + lobbyboodschap)
 - c. Bijlage 4 GS-brief aan partners
2. **Statenvoorstel**
 - a. Bijlage 1 Zuid-Hollandse SANE – inhoud zie backbone
 - b. Bijlage 2 Lobbyboodschap
3. **GS-brief aan partners**

Backbone SANE inclusief actiehouders:

1. Preambule (-)	Aanzet 5.1.2e
Benoemen: fasering, uitleggen waarom de eerste focus ligt op ammoniak/landbouw (we richten ons op de korte termijn wegens vergunningverlening)	Aanvullen/ Redigeren – 5.1.2e en 5.1.2e
2. Inleiding - brede verhaal - verwijzing OER en ZH-PLG.	5.1.2e
3. Doel van de aanpak: is de inleiding op het maatregelenpakket - 5.1.2e aanzet	5.1.2e
4. Maatregelenpakket -incl financien	5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e) Financien: 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e
5. Slotwoord	Aanzet 5.1.2e Aanvullen/ Redigeren – 5.1.2e en 5.1.2e

Preambule

Zuid-Holland moet van het stikstofslot af. Daar is iedereen van overtuigd. De afgelopen weken hebben wij alles gedaan wat binnen ons vermogen ligt om tot een pakket van maatregelen te komen die een oplossing dichterbij brengt. We hebben met het college van Gedeputeerde Staten in meerdere sessies intensief met elkaar gesproken over de thematiek, onze analyse van de impact op de Zuid-Hollandse samenleving en mogelijke maatregelen die kunnen bijdragen aan een oplossing. Ook hebben wij hierover gesprekken gevoerd met stakeholders uit alle betrokken sectoren. Het voorliggende voorstel is het resultaat van die inspanning.

We focussen op maatregelen waar we nu mee kunnen starten en waarbij het doel is om met maatregelen van provincie en het Rijk de vergunningverlening op gang te brengen/krijgen. We richten ons daarbij in eerste instantie op maatregelen die op korte termijn tot ammoniakreductie leiden en noodzakelijk zijn om voldoende effect te sorteren.

We zijn ons ervan bewust dat de voorgestelde maatregelen niet het gehele probleem oplossen, soms lang kunnen duren en grote kosten kennen. Met de grootste inspanning en maatregelen kan de provincie naar onze inschatting zelf zo'n 10 procent van de stikstofopgave oplossen. Voor minimaal de overige 90 procent is Zuid-Holland afhankelijk van een krachtig Rijkspakket aan generieke maatregelen. We zetten vanuit Zuid-Holland de stap naar voren, maar het is cruciaal dat het Rijk voldoende in actie komt en substantiële maatregelen neemt. Deze oproep hebben wij met verschillende partners regelmatig aan het Rijk gedaan. We zien uit naar de uitkomsten van de Ministeriele Commissie Economie en Natuurherstel die dit voorjaar haar resultaten presenteert. We doen tevens een beroep op alle sectoren om samen met ons de schouders eronder te zetten om een oplossing te bieden voor dit complexe vraagstuk met grote gevolgen voor Zuid-Holland én Nederland.

Dit voorstel is niet het einde, maar een eerste stap. Alle partijen, overheden en bedrijven, zullen een maximale inspanning moeten leveren. Wij gaan, na vaststelling van het pakket, meteen aan de slag met de verdere uitwerking, bijschaving en bijsturing. Daarnaast blijven we continu zoeken naar andere maatregelen en oplossingen en blijven we continu in gesprek met onze gebiedspartners. Wij beseffen dat dit een ingrijpend voorstel is en dat het veel vraagt van de verschillende sectoren. Dat het gepaard kan gaan met onzekerheden. Is alles wel haalbaar en betaalbaar? Wij willen ons maximaal inzetten om hierbij de nodige begeleiding en middelen beschikbaar te stellen. Er is nog veel werk aan de winkel en alleen samen bereiken we de bestemming

1. Grote impact voor Zuid-Holland én Nederland

Als Zuid-Holland op slot zit, zit Nederland op slot. Nu hier de economie, woningbouw en verduurzaming van de industrie en landbouw stilvallen heeft dat immense gevolgen voor de toekomstbestendigheid en innovatiekracht van ons land. Het is van het grootste belang dat het Rijk maatregelen treft om de natuur te herstellen en Nederland van het slot te halen, daarbij oog hebbende voor maatregelen die ook Zuid-Holland met haar unieke karakter vooruithelpen.

In onze provincie vindt over de volle breedte een uitzonderlijke stapeling van fysieke en sociale uitdagingen plaats, terwijl in geen enkele provincie de druk op de beperkte beschikbare ruimte zo groot is als in Zuid-Holland. Met onze duinen, delta en veenweiden hebben wij een uniek landschap in Nederland.

Het gaat te ver om alle unieke opgaven van Zuid-Holland in zijn volledigheid hier op te sommen. Wat vaststaat, is dat onze economie en industrie van lokaal, regionaal, nationaal en internationaal belang is en een cruciale rol speelt in de energietransitie en de reductie van CO₂. Kijken we naar het sociale domein, dan zien we dat in onze steden en dorpen de brede welvaart het meeste onder druk staat van heel Nederland. De voorziening in eerste levensbehoeften – huisvesting, voeding en kleding – is niet voor iedere inwoner van Zuid-Holland vanzelfsprekend. Op kwetsbare grond moeten we hier een kwart van de woningbouwopgave realiseren. Dat is een van de grote opgaven die nu ongenadig hard wordt geraakt door de recente stikstofuitspraken. Oplossingen voor alle grote opgaven lijken verder weg dan ook. Zuid-Holland is lamgelegd. De druk op de ruimte én de samenhang van alle vraagstukken in de provincie zijn dermate groot, dat louter sectorale oplossingen niet helpen. Alleen integrale oplossingen van het Rijk en de provincie samen kunnen Zuid-Holland van het slot halen.

Wat de rol van de provincie Zuid-Holland daarin zelf betreft, is die slechts klein. Met de grootste inspanning en maatregelen kan de provincie zelf wellicht 10 procent van de stikstofopgave oplossen. Voor minimaal de overige 90 procent is Zuid-Holland afhankelijk van een daadkrachtig Rijk met generieke maatregelen. Als effectieve reductiemaatregel wordt vaak opgeroepen om de veestapel te halveren. Al zouden we in Zuid-Holland onze relatief kleine veestapel fors inkrimpen, levert dat voor onze provincie maar een minimale bijdrage aan de stikstofreductie op. Dat onderschrijft nog maar eens hoe belangrijk het is dat wij onze uitzonderlijke positie onder de aandacht brengen bij andere overheden en partners.

Leeswijzer

In dit hoofdstuk duiden we aan de hand van drie thema's het belang van Zuid-Holland voor Nederland, maar ook tegen welke problemen en uitdagingen we tegenkomen. Daarbij gaan we in op Economie, innovatie en strategische autonomie inclusief onze innovatieve glastuinbouw; Woningbouw en vitale infrastructuur; en Verduurzaming. In hoofdstuk 2 introduceren we de Samenhangende aanpak natuurherstel en economie. Daarin lichten we de maatregelen die we als provincie willen nemen toe en specificeren we wat we daarvoor van het Rijk nodig hebben. Tot slot gaan we in hoofdstuk 3 dieper in op de provinciale maatregelen.

Economie, innovatie en strategische autonomie

Zuid-Holland is de drijvende kracht achter de Nederlandse economie; bijna een kwart van het nationaal verdienvermogen komt uit Zuid-Holland. Toch neemt de groei van onze economie af; dit

vraagt om transitie en stimulatie. Stilstand van onze economie betekent dat de motor van de Nederlandse economie vastloopt.

Zuid-Holland is cruciaal voor Nederland en Europa vanwege zijn haven, glastuinbouw en landbouw, bedrijven en kennisinstellingen. De Rotterdamse Haven brengt voor heel Nederland een werkgelegenheid van meer dan 500.000 arbeidsplaatsen en een toegevoegde waarde van ruim 60 miljard euro met zich mee. Daarnaast is de haven met haar basisindustrie essentieel voor de strategische autonomie van Nederland en Europa. 's Werelds grootste glastuinbouwcluster ligt in Zuid-Holland en is een koploper in de wereld. In combinatie met onze sterke en innovatieve landbouwsector draagt dit met hoogwaardige productie en kennis bij aan strategische voedselzekerheid. Zuid-Hollandse bedrijven en kennisinstellingen dragen jaarlijks 3,5 miljard euro bij aan research en development en zo aan een innovatief en weerbaar Nederland met sterke posities in sleuteltechnologieën.

We zien in onze provincie echter ook de andere kant van de medaille; onze inwoners hebben te maken met slechte luchtkwaliteit en vervuiling door PFAS. Zuid-Holland scoort landelijk het laagst als het gaat om levensverwachting in goed ervaren gezondheid en kent grote gezondheidsverschillen tussen gebieden onderling.

Daarnaast zien we, ondanks de potentie die er is, dat de groei in de Zuid-Hollandse economie achterblijft. Dat is slecht voor heel het land. Zo dreigen **investerings in de haven stil te vallen**. Uit cijfers van Deltalinqs blijkt dat meer dan 70 procent van de bedrijven aangeeft dat investeringen in de Rotterdamse Haven in gevaar zijn. Het gaat hierbij om 7 miljard euro aan uitgevoerde en lopende projecten en ruim 11 miljard euro aan geplande investeringen. Tegelijkertijd zien we dat ook de innovaties en doorontwikkelingen in de land- en tuinbouw dreigen stil te vallen.

Dat komt door een stapeling van problematiek rondom **stikstof, beschikbaarheid van duurzame energie, relatief hoge energieprijzen en netcongestie**. Bedrijven krijgen geen vergunningen en/of ruimte op het elektriciteitsnet. Dit zijn cruciale vestigingsfactoren: zonder deze eerste vereisten verdwijnen investeringen in bedrijvigheid, groei en toekomstbestendigheid van de Zuid-Hollandse economie. Ook is er fysiek en qua regelgeving meer ruimte nodig voor energie en innovatie.

Woningbouw en vitale infrastructuur

Nederland zit in een wooncrisis. Als de woningbouw in Zuid-Holland stilvalt, raakt dat heel woningzoekend Nederland. Dat komt omdat er met bijna een kwart miljoen woningen bijna een kwart van de nationale woningbouw-opgave tot 2030 in onze provincie ligt. Daar komt bij dat in geen enkele provincie de druk op de beschikbare ruimte zo groot is als in Zuid-Holland terwijl we juist hier in het westen ook te maken hebben met bodemdalingsproblematiek.

Zonder natuurvergunningen en de juiste randvoorwaarden gaat er helaas in Zuid-Holland geen schop in de grond voor de bouw van woningen. Knelpunten die al langer spelen, worden versterkt door de stikstofproblematiek. Zo **blokkeert netcongestie ook de woningbouw**. De verzwarende van het elektriciteitsnet loopt al jaren achter en is nog complexer geworden door de stikstofproblematiek omdat projecten stil komen te liggen. Daarnaast staat de **beschikbaarheid van drinkwater onder druk** en hebben we financiële uitdagingen. Zonder deze randvoorwaarden wordt de nationale (woning)bouwopgave niet gerealiseerd.

Ook infrastructuur is van cruciaal belang voor Zuid-Holland en de woningbouw. Er is een goede ontsluiting van wijken nodig en voor woon-werk verkeer. Zo is langs de Oude Lijn (spoorlijn Leiden-

Dordrecht) de bouw van ruim 170.000 woningen geprogrammeerd. Door de recente ontwikkelingen rondom natuurherstel en stikstofreductie lopen bouwvergunningen vast en stagneert ook de bouw en het onderhoud van infrastructuur.

Verduurzaming en CO₂-reductie

Zuid-Holland is dé plek om grote stappen te zetten in de reductie van de **nationale CO₂-uitstoot**. Onze provincie kent namelijk de potentie om 40 procent van de nationale CO₂-reductiedoelstelling voor 2030 te realiseren en er worden stappen gezet richting 100 procent klimaatneutraliteit in 2050. Er is veel gesproken, investeringen liggen klaar en bedrijven starten nu allemaal projecten om de transitie daadwerkelijk te maken.

Omdat er **geen stikstofruimte** is voor de **benodigde vergunningverlening**, zet dit een rem op innoverende oplossingen voor de industrie en haar reductie van CO₂-emissies. Zelfs als er weer vergunningen kunnen worden gegeven, wordt de benodigde elektrificatie van het Havenindustriële Complex in Rotterdam geremd door het **ontbreken van een voortvarende aanpak van netcongestie**.

De industrie in de Rotterdamse Haven is verantwoordelijk voor slechts 1 procent van de gemiddelde stikstofdepositie. Daar komt bij dat uit cijfers van de DCMR blijkt dat de NO_x-uitstoot van de industrie in de Rotterdamse Haven de afgelopen 15 jaar met 60 procent is gereduceerd. Een stevig pakket aan Rijksmaatregelen is **onmisbaar** om de potentie van deze sector voor de energietransitie ten volle te benutten.

Ook de landbouw wil verder verduurzamen maar wordt daarin belemmerd. De stikstofproblematiek **vertraagt landbouwinnovaties en zet een rem op verdere ontwikkelingen**, terwijl deze juist nu juist hard nodig zijn.

Hoe wij de problemen als provincie, samen met het Rijk aan willen pakken

Deze vraagstukken, problemen en knelpunten zijn niet van vandaag op morgen opgelost. Maar we moeten wel vandaag beginnen met het werken aan de oplossing. Hoe langer de problematieken voortduren, hoe groter ze worden. In het volgende hoofdstuk introduceren we daarom een Zuid-Hollands maatregelenpakket. Zuid-Holland kan dit echter niet alleen. We hebben het Rijk nodig om de problematiek op te lossen met generiek geborgde maatregelen, én om de provinciale maatregelen te nemen. Ook daar gaan we in het volgende hoofdstuk op in.

2. De aanpak: hoe Zuid-Holland van het stikstofslot komt

Doel van de aanpak

Zuid-Holland ervaart de gevolgen van het stikstofprobleem elke dag. Het is van groot belang voor de brede welvaart, economische ontwikkeling en het natuurherstel dat er snel extra maatregelen worden genomen. Daarom stelt het college van Gedeputeerde Staten van provincie Zuid-Holland een substantieel maatregelenpakket voor met als driedelig doel:

- *Een integraal perspectief geven voor herstel van de natuur in en de economische doorontwikkeling van onze provincie en in het verlengde daarvan voor Nederland.* De maatregelen die de provincie wil verkennen én de inzet die het daarvoor van het Rijk vraagt, moeten een belangrijke stap zetten richting verbetering van de staat van de natuur en het mogelijk maken van vergunningverlening. Daarvoor hebben we alle overheden en sectoren nodig.
- *De verbinding maken met andere beleidsthema's in de fysieke en economische domeinen zoals klimaat, water en strategische autonomie.* De maatregelen richten zich niet alleen op stikstof. Het pakket heeft ook positieve gevolgen voor, bijvoorbeeld, de waterkwaliteit en reductie van broeikasgassen. Omdat vergunningsverlening heel veel sectoren raakt, doet de oplossing dat ook. Denk aan de investeringen in de haven, verduurzamingsprojecten in de glastuinbouw en de legalisering van PAS-melders.
- *Verduidelijken van de mogelijkheden voor de provincie op het gebied van stikstof en verhelderen wat ze daarvoor nodig heeft vanuit het Rijk.* De provincie kan het stikstofprobleem onmogelijk alleen oplossen. Met 100% van de inzet kunnen we in Zuid-Holland misschien 10% van de oplossing bieden. We hebben daarom van het Rijk een sterk maatregelenpakket met substantiële effecten én ondersteuning voor de provinciale maatregelen pakketten nodig.

Samenhang van de voorgestelde maatregelen met de lopende herziening van het omgevingsbeleid en de omgevingseffectrapportage (OER)

Met gebiedsprocessen van het Zuid-Hollands Programma Landelijk gebied zet de provincie zich samen met haar partners al langer in voor het realiseren van de doelen op het gebied van waterkwaliteit, natuurherstel, bodemdaling en toekomstbestendige landbouw. De samenhang in vraagstukken is groot. Daarom is vorig jaar al begonnen met het meer integraal bekijken van en zoeken naar mogelijke oplossingen. Omdat dit tot beleidsaanpassingen zal leiden, moet dit worden opgenomen in de herziening van het Omgevingsbeleid.

Om de besluitvorming over die herziening te onderbouwen, onderzoekt de provincie op vier thema's alternatieven in de OER. Daarbij is ook een vijfde thema opgenomen waarin de integraliteit van de andere vier thema's wordt onderzocht. De scope van de OER, waaronder deze alternatieven, is op 19 december 2024 vastgesteld in Gedeputeerde Staten. Het gaat om de volgende thema's:

- Emissieplafond ammoniak
- Overgangszones nabij Natura 2000-gebieden

- Grondwaterstand veenweiden
- Boerenlandvogels
- Integraal onderzoeksalternatief gericht op doel- en middelstapeling (=doelmatigheidsonderzoek)

De uitwerking van de eerste twee onderwerpen in deze voorliggende voorgestelde aanpak loopt inhoudelijk vooruit op het proces van de herziening van het Omgevingsbeleid. De maatregelen vallen echter binnen de kaders van de alternatieven die in het OER worden onderzocht. Daarom kunnen deze maatregelen in mei verder worden uitgewerkt als onderdeel van de herziening van het omgevingsbeleid. De OER wordt in mei wordt afgerond. In juni ligt die ter besluitvorming voor in Gedeputeerde Staten. Als die nog aanleiding geeft voor aanpassingen van de herziening, worden die verwerkt in het Gedeputeerde-Staten-voorstel.

Maatregelen die Zuid-Holland neemt

Als provincie staan we aan de lat om onze verantwoordelijkheid te nemen en stellen we onderstaande maatregelen voor. We introduceren ze hier kort. In hoofdstuk 3 volgt een verdieping van deze maatregelen.

Bedrijfsgerichte doelsturing via ammoniakplafonds

Het is van belang om de stikstof-uitstoot uit de landbouw terug te dringen. Dat willen we doen door het instellen van een emissieplafond ammoniak voor de melkveehouderij. Met een emissieplafond stellen we een maximum aan de hoeveelheid ammoniak die een bedrijf mag uitstoten. Het is aan de ondernemer om te bepalen hoe te voldoen aan het emissieplafond. Bijvoorbeeld door extensiveren, innovaties en/of voer- en managementmaatregelen. Voor een aantal mogelijke maatregelen is (financiële) ondersteuning beschikbaar vanuit het Rijk en verkennen we aanvullende mogelijkheden vanuit de provincie. Die zullen nodig zijn om tot een normerend plafond te komen. Hiervoor zullen aanvullende middelen vanuit het Rijk nodig zijn.

We starten met de uitwerking van een ammoniakplafond voor de melkveehouderij omdat het grootste gedeelte van de ammoniakemissie uit de melkveehouderij komt én omdat er al relatief veel onderzoek naar de uitwerking voor de melkveehouderij is gedaan. Dat betekent echter niet dat er niet ook een reductie in de andere landbouwsectoren nodig is. Andere sectoren volgen (eventueel) op een later moment. Hiervoor is echter nog (veel) meer onderzoek en uitwerking nodig.

In de uitwerking van het ammoniakplafond voor de melkveehouderij gaan we uit van een limiet van een aantal kg ammoniakemissie per hectare grasland en/of grond benut voor het produceren van veevoer per jaar. Om de hoogte van het plafond te bepalen onderzoeken we de effecten en impact van een emissieplafond van 45 kg/ha/jr, 40kg/ha/jr en 35 kg/ha/jr.

We weten dat het emissieplafond beperkt effect heeft als het niet ook in andere provincies wordt ingevoerd. We zien landelijke invoering daarom randvoorwaardelijk voor de invoering in Zuid-Holland. We zijn voor het succes van de maatregelen en de benodigde middelen (om flankerend beleid vorm te geven) dan ook in grote mate afhankelijk van het Rijk.

Overgangszones nabij N2000-gebieden

Overgangszones zijn zones aangrenzend aan N2000-gebieden, waarbinnen functies en activiteiten worden aangepast om drukfactoren op N2000-gebieden te verminderen. Dit bevordert natuurherstel in en draagt bij aan de instandhoudingsdoelen van de N2000-gebieden.

Dit betekent niet dat alle activiteiten volledig weg moeten uit overgangszones, maar wel dat aanpassing nodig is. We onderzoeken nu in het OER de effecten van maatregelen voor de drukfactoren waterkwantiteit, exoten en recreatiedruk. Daarbij kijken we zowel naar de verwachte effecten op basis van stimulering en op basis van verplichting (normering).

Overgangszones met maatregelen voor de drie voorgenoemde drukfactoren kunnen mogelijk stikstofreductie als koppelkans bieden. Daarmee is het ook mogelijk hier extra middelen aan te koppelen. Daarnaast gaan we de komende periode onderzoeken op welke manier overgangszones nog meer kunnen bijdragen aan de reductie van stikstof als drukfactor.

Strategische grondbeleid ten behoeve van verplaatsing en extensivering

Door op strategische posities grond te verwerven creëren we mogelijkheden voor het verplaatsen van bedrijven, de extensivering van bedrijven, het kunnen opleggen van beperkingen in overgangszones of het kunnen realiseren van natuur en andere opgaven. In sommige gevallen worden ook opstellen overgenomen. Hierdoor kunnen we de stikstofdruk en de impact van andere drukfactoren op N2000-gebieden direct of indirect verminderen.

Strategische grondverwerving is vrijwillig en gebeurt vooruitlopend op de vervolgmaatregel (verplaatsen, extensiveren, etc.). Daarbij gaan we zowel proactief als reactief te werk door zowel te reageren op aanbod uit de markt als de markt actief te scannen en stoppers zelf te benaderen. Verder verkennen we toekomstige mogelijkheden voor het inzetten van het voorkeursrecht.

Natuurlijke stoppers

Naar verwachting stopt binnen 10 jaar 30% van de Zuid-Hollandse agrarische melkveebedrijven, bijvoorbeeld omdat er geen opvolging is. De ervaring leert dat de stikstofrechten van deze stoppende bedrijven worden verkocht aan andere melkveebedrijven waardoor er geen of slechts beperkt effect is voor stikstofreductie. Om die stikstofreductie toch te bereiken zorgen we ervoor dat we beter zicht hebben op natuurlijke stoppers om ons bestaande instrumentarium zoals strategisch grondbeleid beter te kunnen inzetten én ontwikkelen we een provinciale beëindigingssubsidie.

Wat we van het Rijk nodig hebben

De provincie doet wat het kan om de problematiek op te lossen. Maar we weten ook dat de impact van onze maximale inzet beperkt is. Dat geldt voor alle provincies. Het Rijk staat aan de lat en wij hebben het Rijk nodig om de natuur te herstellen en vergunningsverlening mogelijk te maken. We vragen het Rijk daarom in te zetten op de volgende maatregelen:

- **Geborgde generieke maatregelen**, waardoor stikstofreductie plaatsvindt, zijn cruciaal om verslechtering van Natura 2000-gebieden tegen te gaan en de impasse bij vergunningverlening te doorbreken.
- **De snelle ontwikkeling van een Emissieplafond** ammoniak als vorm van doelsturing voor heel Nederland om **ammoniakemissies** te verminderen. Dit sluit aan bij het ingezette voornemen van de minister van LNV om over te gaan van sturing op depositie naar sturing

op emissie¹. Zoals hierboven toegelicht verkennen we de invoering hiervan voor Zuid-Holland, maar zien we ook dat dit alleen een substantieel effect heeft als het voor heel Nederland wordt ingevoerd.

- **Maatwerk voor overgangszones.** Wij onderzoeken de mogelijkheden en effecten van overgangszones in onze provincie. Elk N2000-gebied is anders en kent andere drukfactoren. Dat betekent dat vermindering van drukfactoren voor elk gebied een andere aanpak vergt. Daarom vragen we het Rijk om maatwerk mogelijk te maken voor de overgangszones en niet te kiezen voor een generieke aanpak. Daarnaast is het belangrijk daar voldoende middelen voor vrij te maken.
- **Extensiveren een nadrukkelijker onderdeel van het beleid.** Een belangrijke route naar een oplossing voor het stikstofvraagstuk in de landbouw is extensivering op verschillende manieren. Om deze extensivering mogelijk te maken zijn er zowel middelen van het Rijk als instrumenten nodig. Middelen voor het voeren van strategisch grondbeleid, en instrumenten zoals het inregelen van beperkingen in overgangszones. De minister heeft aangegeven aan de slag te gaan met extensivering. Wij ondersteunen die beweging maar onderstrepen dat hier haast bij geboden is.
- **Emissieloos bouwen voor weg-, water- en woningbouwprojecten.** Door landelijke verplichting of stimulering vermindert de stikstofuitstoot in de uitvoeringsfase van het project. Hierdoor wordt het makkelijker de natuurvergunning voor de uitvoeringsfase af te geven. Het Rijk zou emissieloos bouwen verplicht kunnen stellen en/of investeringen in schoon en emissieloos bouwmaterieel en laadmogelijkheden op bouwplaatsen financieel of fiscaal **kunnen** ondersteunen.
- **Onderzoek een juridisch geborgde rekenkundige ondergrens van 1 mol.** Wij ondersteunen het voornemen van het Rijk om een ondergrens van 1 mol te onderzoeken. Het is daarbij cruciaal dat de ondergrens juridisch houdbaar is en gepaard gaat met een geborgd maatregelenpakket waarmee voldoende stikstofreductie wordt bewerkstelligd.
- **Verruiming van staatssteunregels.** Financiële ondersteuning aan boeren en tuinders ten behoeve van de transitie in de landbouw wordt in een aantal gevallen gezien als staatssteun. Daardoor kan die ondersteuning niet geboden worden in die mate die we zouden willen met als gevolg dat de transitie beperkt of vertraagd plaatsvindt. We vragen het Rijk te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor de verruiming van staatssteunregels om boeren en tuinders meer te kunnen ondersteunen bij de verduurzaming van hun bedrijf.

Financiën

Het provinciale maatregelenpakket wordt de komende periode verder uitgewerkt. Het is dan ook op dit moment niet mogelijk om een gegronde inschatting van de kosten te geven, omdat daar nog te veel onzekerheden en onduidelijkheden in zijn. Ook is er mogelijke overlap tussen de maatregelen in het beoogde effect, waardoor een betrouwbare berekening nog niet kan worden gemaakt. Op hoofdlijnen schatten we op dit moment het kostenniveau per maatregel als volgt in:

- Emissieplafond: hoge incidentele kosten door omvang van de doelgroep voor in ieder geval de komende vijf jaar ten behoeve van flankerend beleid in Zuid-Holland: o.a. investeringen in de uitrol van innovatieve technologie en

¹ Dit sluit ook aan bij de recente Kamerbrief van de Minister

<https://open.overheid.nl/documenten/51eac974-9996-4ec5-bd62-7e5ffd825fa8/file>

extensiveringsmogelijkheden. De mate van ondersteuning en bijbehorende kosten hangt ook af van de uiteindelijke hoogte van het emissieplafond. Daarnaast zal er in sommige gevallen structureel geld nodig zijn voor beheer.

- Overgangszones: naar verwachting hoge incidentele kosten en relatief hoge structurele beheerskosten. Dit hangt echter in grote mate af van de omvang van het areaal overgangszones en de inhoud van de te nemen maatregelen in die overgangszones en de aard en staat van de betreffende N2000 gebieden.
- Strategisch grondbeleid: hoge incidentele kosten, geen structurele kosten afhankelijk van de hoeveelheid grondaankoop. Daar staat tegenover dat grondbeleid ook inkomsten op kan leveren die een deel van de kosten ondervangt.
- Natuurlijke stoppers: kosten voor de provinciale beëindigingsregeling worden gedekt vanuit het Rijk. Wanneer dit via strategisch grondbeleid loopt, zijn de incidentele kosten relatief hoog.

Vooruitlopend op de nadere uitwerking kan al wel worden gesteld dat dit in alle gevallen om omvangrijke bedragen zal gaan. De provincie Zuid-Holland kan deze kosten niet zelf dragen. Daarom is het nodig dat er een brede financiering op gang komt. Het Rijk staat hier primair voor aan de lat. Daarnaast gaan we uit van externe financiering vanuit bijvoorbeeld de EU. De kleinste bijdragen zouden mogelijk uit provinciale middelen gedekt kunnen worden, alhoewel hier geen ruimte voor is in de provinciale begroting.

3. Verdieping op de Provinciale Samenhangende Aanpak

Zuid-Holland werkt verder aan vier provinciale maatregelen die lichten we hier verder toe. Het gaat om:

1. *Bedrijfsgerichte doelsturing via ammoniakplafonds*
2. *Overgangszones nabij N2000-gebieden*
3. *Strategische grondbeleid ten behoeve van verplaatsing en extensivering*
4. *Natuurlijke stoppers*

Bedrijfsgerichte doelsturing via ammoniakplafonds

Wat de maatregel inhoudt

Het is belangrijk om de emissie uit de landbouw te reduceren. Daarom willen we voor de melkveehouderij een reductie van ammoniakuitstoot realiseren door middel van een ammoniakplafond. Om ervoor te zorgen dat deze maatregel doel treft, is het belangrijk dat andere provincies dit ook doen óf dat de maatregel landelijk wordt ingevoerd.

Met een emissieplafond wordt er een limiet gesteld aan de toegestane hoeveelheid ammoniakemissie van een bedrijf. Een bedrijf mag dan niet meer ammoniak uitstoten dan het plafond toestaat. De ondernemer is echter vrij om te bepalen op welke manier hij of zij de ammoniakuitstoot reduceert.

We starten met de uitwerking van een ammoniakplafond voor de melkveehouderij omdat het grootste gedeelte van de ammoniakemissie uit de melkveehouderij komt én omdat er al behoorlijk wat onderzoek naar de uitwerking voor de melkveehouderij is gedaan. We willen echter ook de emissie van andere sectoren reduceren. Daarom verkennen we op een later moment ook eventuele emissieplafonds voor andere sectoren. Hiervoor is nog (veel) meer onderzoek en uitwerking nodig.²

In de uitwerking van het ammoniakplafond voor de melkveehouderij gaan we uit van een limiet van een aantal kg ammoniakemissie per hectare grond benut voor het produceren van veevoer per jaar. Om de hoogte van het plafond te bepalen onderzoeken we de effecten en impact van een emissieplafond van 45 kg/ha, 40kg/ha en 35 kg/ha.

Impact van de maatregel voor stikstofreductie, natuurherstel en aanpalende thema's

Op dit moment is de emissie van melkveehouders zo'n 60-65kg per hectare. Wanneer dit wordt teruggebracht naar 45kg, 40kg of 35kg per hectare levert dat een aanzienlijke reductie op. In heel Zuid-Holland gaat het dan over een reductie van respectievelijk 0,8, 1,1, of 1,3 kton ammoniakemissie op jaarbasis.

De reductie van uitstoot leidt ook tot een vermindering van depositie in onze N2000-gebieden. De eerste voorlopige inschatting is dat dit tussen de 10 en de 100 mol aan depositie reduceert, afhankelijk van het N2000-gebied. De reductie is groter naarmate de gebieden meer landinwaarts

² Denk bijvoorbeeld aan de akkerbouw, waar gegeven de grote verscheidenheid aan geteelde gewassen het nu niet mogelijk is om één enkel plafond te gebruiken. Daarnaast zou dit kunnen leiden tot strategische keuzes in plaats van een reductie van emissies per gewas.

liggen. Het instellen van een emissieplafond voor ammoniak zal daarnaast bijdragen aan de waterkwaliteitsdoelen (KRW) en de klimaatdoelen (methaan).

Uitvoerbaarheid, juridisch borging, randvoorwaarden voor uitvoering, timing en de relatie met staand beleid?

Een emissieplafond kan op verschillende manieren, variërend in mate van afdwingbaarheid, worden ingevoerd. De twee uitersten zijn:

- Streefwaarden in de omgevingsvisie. Hierbij worden boeren gevraagd om toe te werken naar deze waarden. Er zijn echter geen consequenties als dit niet gebeurt. Bij een invoering via een streefwaarde zal vermoedelijk slechts een (klein) deel van het beoogde doelbereik gerealiseerd worden.
- Normering als onderdeel van de vergunning. Dit is een afdwingbare norm, met als gevolg dat de vergunning wordt ingetrokken als de boer zich niet aan de normvoorschriften houdt. Het gevolg is dat de daling van de ammoniak uitstoot is geborgd.

In de omgevingsvisie en het voorontwerp van het ZH-PLG is een streefwaarde van 35-40 kg/ha/jaar opgenomen. Als uitwerking van deze maatregel onderzoeken we of de waarde vanaf 2035 als norm kan worden opgenomen in de omgevingsverordening. Een belangrijk aandachtspunt bij invoering is toezicht en handhaving en de benodigde capaciteit voor invoering. De monitoring kan op verschillende manieren plaatsvinden die nog uitgewerkt moeten worden (denkbare vormen zijn een stoffenbalans of via collectieven op gebiedsniveau). Het is echter een zekerheid dat dit meer capaciteit vraagt dan dat we nu inzetten. Daarnaast vraagt ook de uitvoering van strategisch grondbeleid en het extra stimuleringsbeleid aanvullende inzet.

Op korte termijn is het opnemen van een streefwaarde – ondersteund met flankerende subsidies – het hoogst haalbare. De normerende variant vraagt om meer tijd, onder andere omdat het nodig is om veehouders de mogelijkheid te geven zich voor te bereiden op het emissieplafond. Zie onderstaande tabel 2 voor een planning voor de invoering. De invoering van getrapte normering is echter ook denkbaar.

Stappen	Jaar
Aankondiging in omgevingsvisie	2024
Aankondiging normering 2035	2025
Invoering streefwaarde	2026
Subsidies voor doelsturing	2026-2030
Invoering normerend plafond	2035

Tabel 2: Mogelijke planning invoering emissieplafond.

Aansluiting bij landelijke beweging.

Het Rijk is bezig met het bekijken van bedrijfsspecifieke emissienormen voor stikstof en broeikasgassen. De contouren hiervan werden beschreven in een recente kamerbrief.³ Deze maatregel bouwt voort op deze beweging. In de genoemde contourenbrief is de tijdsplanning echter nog niet geconcretiseerd. Omdat een emissieplafond substantieel effectief heeft als het landelijk

³ (DGLGS/ 96535513)

wordt ingevoerd, staat de provincie Zuid-Holland achter de invoering van een emissieplafond door het Rijk. We vragen om een versnelling van deze uitwerking en bieden waar nodig hulp bij de juridische verankering in het omgevingsbeleid.

Vervolgstappen

Op korte termijn ondersteunen we de ontwikkeling van een emissieplafond op landelijk niveau en onderzoeken we het emissieplafond in de OER. We werken de normering verder uit, zowel inhoudelijk als juridisch. Het doel is om eind dit jaar een normerend plafond voor 2035 aan te kunnen kondigen. Vervolgens wordt het flankerend beleid verder uitgewerkt. In 2035 zal het plafond dan gaan gelden.

Overgangszones nabij N2000-gebieden

Wat de maatregel inhoudt

Drukfactoren als verzuring, vermesting, verdroging, verstoring en versnippering spelen een grote (negatieve) rol op de N2000-gebieden. Op dit moment worden maatregelen tegen deze drukfactoren voornamelijk binnen N2000-gebieden genomen. Overgangszones zijn zones rondom N2000-gebieden waarbinnen functies en activiteiten worden aangepast of beperkt met het oog op de instandhoudingsdoelen in het N2000-gebied. Zo kan ook met maatregelen in overgangszones de impact van drukfactoren op N2000-gebieden verminderen en natuurherstel binnen N2000-gebieden mogelijk worden gemaakt. Daarmee komen de instandhoudingsdoelen van het aangrenzende N2000-gebied dichterbij. Dit betekent echter niet dat alle activiteiten weg moeten uit overgangszones. Het betekent wel dat er aanpassing nodig is. Daarbij zijn er twee mogelijkheden: vrijwillig via stimulering (zoals specifieke subsidieregelingen binnen de overgangszone) of normerend (opnemen regels voor de overgangszone in de verordening).

Overgangszones kunnen daarmee verschillende vormen hebben. Die hangen deels af van het N2000-gebied waaraan ze grenzen en de drukfactoren die daar spelen.

Impact van de maatregel voor stikstofreductie, natuurherstel en aanpalende thema's

De mate van effectiviteit van een overgangszone hangt van diverse factoren af, waaronder de betreffende drukfactoren, de maatregelen die hiervoor genomen worden (al dan niet vrijwillig) en de omvang van de overgangszone. Dat kan dus per N2000-gebied variëren. Ter illustratie: om te bepalen welke maatregel nodig is om de drukfactor waterkwantiteit te beperken zijn de hoogteligging en het bodemtype van het N2000-gebied en de overgangszone relevant. De gestelde ambities en eisen kunnen dus per gebied verschillen.

Waarschijnlijk hebben voor veel van de Zuid-Hollandse N2000-gebieden overgangszones een beperkt effect hebben op het halen van de wettelijke stikstofdoelen. Dit komt doordat er in de directe omgeving rondom de meeste Zuid-Hollandse N2000-gebieden relatief weinig (grote) stikstofbronnen zijn. De depositie in veel van onze N2000-gebieden komt voor het grootste deel uit 'de deken'.

Voor een aantal specifieke gebieden kan een overgangszone wel effectief zijn voor stikstofreductie. Voor die specifieke gebieden willen we de WUR⁴ vragen nader onderzoek te doen naar het effect van

⁴ De Wageningen Universiteit heeft toegang tot specifiekere data dan de provincie en kan de impact van een dergelijke zone nauwkeuriger berekenen.

een overgangszone— en welke vorm daarbij hoort – op de stikstofdepositie en het behalen van de instandhoudingsdoelen.

Naast stikstofreductie, verminderen overgangszones andere drukfactoren. Dit geldt in principe voor alle Zuid-Hollandse N2000-gebieden. Voorbeelden van andere drukfactoren waarvoor maatregelen kunnen worden getroffen in overgangszones zijn onder meer:

- *Invasieve exoten*: door (bronnen van) exoten in de omgeving weg te halen is minder inspanning nodig om exoten binnen de begrenzing van N2000-gebieden te bestrijden. Dat is kosteneffectief, maar zorgt ook voor minder verstoring van bodem en soorten. Het vervangen van exoten in beplantingen door inheemse soorten draagt bovendien positief bij aan de biodiversiteit (o.a. van bestuivers).
- *Onvoldoende waterkwantiteit en - kwaliteit*: verminderen van wegzijging en verdroging door peilopzet in de omgeving. Minder wegzijging leidt in sommige gebieden bovendien tot minder inlaat van gebiedsvreemd water, waardoor ook de waterkwaliteit verbetert.
- *Recreatiedruk*: Door recreatie over een groter gebied (N2000-gebied en overgangszones) te spreiden, neemt de recreatiedruk in het N2000-gebied af. Ook zijn er buiten N2000-gebieden meer mogelijkheden om de recreatie aan specifieke behoeften aan te passen (bijv. losloopgebieden voor honden die binnen de begrenzing verstoring kunnen veroorzaken). Daarnaast bieden nieuwe recreatiegebieden ook kansen voor biodiversiteit.

Overgangszones voor andere drukfactoren dan stikstof kunnen overigens wel stikstofreductie als koppelkans hebben. Op deze manier kunnen er ook extra middelen gekoppeld worden aan het stapelen van doelen. Ter illustratie: wanneer het waterpeil omhoog gaat in een overgangszone, extensiveert ook de landbouw in die overgangszone. Dat leidt tot minder stikstofuitstoot en depositie in het nabijgelegen N2000-gebied.

Uitvoerbaarheid, juridisch borging, randvoorwaarden voor uitvoering, timing en de relatie met staand beleid?

Zoals gesteld zijn er twee manieren om maatregelen tegen drukfactoren te nemen in overgangszones: vrijwillig en normerend. De gevolgen voor de uitvoerbaarheid en andere randvoorwaarden verschillen per vorm.

Een vrijwillige aanpak bestaat uit het ontwikkelen van stimuleringsbeleid zoals specifieke subsidieregelingen voor in de overgangszone én eventueel het vastleggen van een aantal streefwaarden. Als het stimuleringsinstrumentarium niet wordt benut of de streefwaarden niet worden gehaald, zijn er echter geen consequenties voor de ondernemers in de overgangszone. Naar verwachting is er beperkte provinciale capaciteit nodig om tot uitvoering van vrijwillige aanpak te komen.

Een normerende overgangszone vergt meer capaciteit en tijd. (Eisen aan activiteiten binnen) overgangszones kunnen in de provinciale omgevingsverordening opgenomen worden. Via instructieregels in de omgevingsverordening kan dan worden bepaald welke overgangszones en bijbehorende regels in de gemeentelijke omgevingsplannen opgenomen moeten worden. De provincie kan dan termijnen stellen voor het aanpassen van deze omgevingsplannen.

Daarbij is het van belang rekening te houden met drie zaken. Ten eerste kost dit juridische traject, inclusief benodigde participatietraject relatief veel tijd omdat eerst de provinciale omgevingsverordening en daarna de gemeentelijke omgevingsplannen aangepast moeten worden.

Ten tweede staan er rechtsmiddelen open tegen het aanpassen van de provinciale verordening en de gemeentelijke omgevingsplannen. En ten derde vergt de uitvoering van de normerende variant meer capaciteit om te kunnen handhaven op de gestelde normen.

Voorwaarden voor invoering is de afronding van de OER. Daarnaast moeten er voldoende middelen worden vrijgemaakt om stimuleringsbeleid en nadeelcompensatie te kunnen ontwikkelen. De eerste stap voor de normerende variant is echter te verduidelijken welke taken, bevoegdheden of activiteiten in de overgangszones aangepast moeten worden en wie daarvoor aan de lat staat (bijvoorbeeld gemeente/waterschappen als bevoegd gezag of burgers/ bedrijven).

Voor het vervolg voorzien we in de eerste fase een vrijwillig, stimuleringsbeleid waarna op termijn normerende overgangszones ingevoerd kunnen worden. Op dit moment wordt er gewerkt aan de Herziening Omgevingsbeleid 2025 waardoor ook een OER wordt doorlopen. Onderdeel daarvan is om de aanpak van drukfactoren buiten de N2000-gebieden als ambitie te formuleren in de Omgevingsvisie. Dat is de basis voor de nadere uitwerking van de noodzaak van overgangszones met bijbehorend stimuleringsinstrumentarium.

In het OER wordt de aanpak voor drie veelvoorkomende drukfactoren (waterkwantiteit, exotenbeheer en recreatiedruk) onderzocht. Dat gebeurt met drie alternatieven: 1) maatregelen buiten N2000-gebieden opnemen in de N2000-gebiedsbeheerplannen; 2) maatregelen buiten N2000-gebieden borgen in een zone van 1 km rondom N2000-gebieden; 3) maatregelen buiten N2000-gebieden borgen in een gebiedsspecifieke zone. Voor laatste twee alternatieven worden de effecten van vrijwilligheid en verplichting onderzocht.

Als uit het OER blijkt dat het werken met overgangszones goed helpt voor het afnemen van de drukfactoren op de N2000-gebieden, dan kan een volgende stap zijn om in de tweede fase (vanaf 2026) toe te werken naar uitwerking in de omgevingsverordening en eventueel het omgevingsprogramma. Daarmee kan het nemen van maatregelen buiten N2000-gebieden ook worden geborgd.

Aansluiting bij landelijke beweging

De maatregel was eerder opgenomen als structurerende keuze in het NPLG. Hoewel het NPLG niet meer bestaat lopen er nog wel een aantal landelijke initiatieven zoals:

- Het traject 'Koepelproject Overgangszones' (in opdracht van het ministerie van LVVN). Zuid-Holland is hier als luisterend oor aangesloten en de gemeenten Wassenaar is als deelnemer in dit traject aangesloten met de overgangszone Mient Kooltuin en Groene Zone. Dit traject is bedoeld om ervaringen te delen tussen provincies hoe overgangszones in de uitvoering kunnen werken, hoe je dit oppakt in je gebiedsproces en welk instrumentarium (beleid, middelen, capaciteit, stakeholders, etc.) hierbij nodig is.
- Aangenomen motie lid Podt (D66)⁵ over het ondersteunen van decentrale overheden bij het voorbereiden van de acute inzet van ruimtelijke instrumenten.

Daarnaast zien we dat verschillende provincies overgangszones overwegen. Zoals de provincie Gelderland.

Vervolgstappen

⁵ KST 35334/335 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35334-335.pdf>

Uiterlijk in juni verwachten we de uitkomsten van het OER-traject. Vervolgens wordt in juli de ontwerp-herziening en het OER in GS besproken. In het voorjaar van 2026 volgt de vaststelling van de herziening in GS en vervolgens in het voorjaar van 2026 de vaststelling in PS. Daarmee wordt alleen de ambitie voor de aanpak van drukfactoren buiten N2000-gebieden vastgesteld. In de komende periode willen we ook onderzoeken op welke manier overgangszones nog meer aan de reductie van stikstof als drukfactor kunnen bijdragen.

Parallel daaraan wordt het verminderen van drukfactoren rondom N2000-gebieden meegenomen in de gebiedsprocessen in het kader van het ZH-PLG.

Strategisch grondbeleid ten behoeve van verplaatsing en extensivering

Wat de maatregel inhoudt

Met strategische grondbeleid verwerft de provincie op strategische plekken grond (soms inclusief opstallen) om deze in te zetten voor strategische doelen waaronder stikstofreductie en natuurherstel. Strategisch grondbeleid wordt gekenmerkt door twee aspecten. Ten eerste verwerft de provincie de grond vóórdat de precieze uitwerking van de beoogde vervolgmaatregelen (en gekoppeld budget) op die grond is uitgewerkt of vastgesteld. Ten tweede wordt de grond op vrijwillige basis geworven. Er wordt geen dwingend instrumentarium ingezet.

De maatregel kan reactief worden ingezet (ingaan op aanbod vanuit te markt) of proactief (actief de markt verkennen waar kansrijke locaties zijn om als provincie grondpositie in te nemen).

Strategische grondverwerving leidt direct (wanneer opstallen ook worden overgenomen) of indirect tot stikstofreductie. Naar verwachting is vaak de tussenstap nodig waarbij de grond direct of indirect wordt ingezet ten behoeve van de instandhoudingsdoelen. De denkbare mogelijkheden om grond in te zetten ten behoeve van stikstofreductie en de instandhoudingsdoelen zijn:

- Bedrijven te extensiveren;
- Overgangszones te realiseren;
- Natuur of andere doelen ter plaatse te realiseren
- Bedrijven nabij N2000-gebieden te verplaatsen⁶

Elk van deze mogelijkheid draagt bij aan de reductie van stikstofdepositie op N2000-gebieden en/of andere maatregelen ten behoeve van de instandhoudingsdoelen in de gebieden. Afhankelijk van het beoogde doel wordt de verworven grond anders ingezet of uitgegeven. Als eigenaar kan de provincie maatregelen treffen om emissie en depositie terug te dringen. Bijvoorbeeld via pachtconstructies met beperkingen of herwaardering. Daarnaast kan de grond ook worden ingezet in gebiedsprocessen of voor kavelruil.

Er is een sterke koppelkans tussen strategisch grondbeleid en natuurlijke stoppers en beëindigingsregelingen (zie ook de maatregel Natuurlijke stoppers). De meeste van deze beëindigingsregelingen omvatten een vergoeding voor (de sloop van) gebouwen, maar bieden geen ruimte om grond over te nemen. Met een strategische aankoopmogelijkheid kunnen we ondernemers aanbieden om niet alleen te stoppen maar ook (een deel van) de grond over te nemen.

⁶ Hiervoor moet de nieuwe locatie al een vergunning hebben en deze zelf niet meer nodig hebben.

Daarnaast is het overnemen van de grond en de bijbehorende opstallen via strategisch grondbeleid in sommige gevallen wel mogelijk, ook als het betreffende bedrijf niet in aanmerking komt voor een beëindigingsregeling.

Impact van de maatregel voor stikstofreductie, natuurherstel en aanpalende thema's

Het is niet mogelijk om de bijdrage van strategisch grondbeleid voor stikstofreductie en natuurherstel te kwantificeren. Het effect van deze maatregel is namelijk afhankelijk van 1) hoeveel grond er verworven wordt en 2) hoe de verworven grond vervolgens ingezet wordt ten behoeve van de instandhoudingsdoelen. Voor beide factoren is nu nog geen inschatting te maken. De gunstige effecten van strategische grondbeleid zelf staan echter niet ter discussie.

Maximaal resultaat kunnen we bereiken door proactief de markt (potentieel stoppende eigenaren) te benaderen en de combinatie te maken met de aankoop van gehele bedrijven van natuurlijke stoppers (zie hiervoor ook de uitwerking van de maatregel Natuurlijke stoppers). De verwachting is dat dan de meeste grond op strategische posities kan worden verworven.

Uitvoerbaarheid, juridisch borging, randvoorwaarden voor uitvoering, timing en de relatie met staand beleid?

Voor grondverwerving is het bestaande instrumentarium toereikend. Het bestaande beleid is dat met grondverwerving wordt gestart nadat daar opdracht voor wordt verleend en budget beschikbaar is gesteld. Over het algemeen is daarmee ook geografisch aangeduid binnen welke begrenzing de aankopen plaats dienen te vinden. Zodra middelen beschikbaar zijn kan het instrument opgestart worden. In aanvulling hierop heeft GS de mogelijkheid om tot een bedrag van **5.1.2b** voor de periode 2024-2026 ten laste van de algemene middelen strategische aankopen te doen. Dit zijn aankopen waarvan verwacht wordt dat binnen een periode van 5 jaar een opdracht en budget beschikbaar zal komen. Deze aankopen kunnen ook ten behoeve van de gebiedsprocessen worden gedaan. Naar verwachting wordt eind 2025 de nieuwe uitvoeringsnota grondbeleid vastgesteld. Daarin wordt ook een verruiming van het strategisch grondbeleid meegenomen.

Ook met de huidige mogelijkheden duurt het enige tijd voordat de eerste transacties tot stand komen. Zowel reactief als proactief duurt kost het tijd om tot de noodzakelijke goede relaties op te bouwen en afspraken te komen om de grond daadwerkelijk te verwerven.

Er zijn weinig risico's met betrekking tot strategisch grondbeleid. Door de schaarste aan grond zijn de aankopen waardevast. Wanneer blijkt dat de grond niet goed inzetbaar blijkt voor bijvoorbeeld grondruil, extensivering of overgangszones, kan de provincie de grond alsnog inzetten voor eigen maatregelen ten behoeve van natuurdoelen of de grond verkopen.

Een belangrijke voorwaarde voor succesvolle inzet van strategisch grondbeleid is dat er goedcontact is tussen overheden zodat een potentiële verkoper niet door verschillende overheden wordt benaderd.

Aansluiting bij landelijke beweging

Er is veel draagvlak voor de maatregel bij overheden. Op rijksniveau is er de nationale grondbank. Indien er een aankoopmogelijkheid voordoet kan het rijk verzocht worden om die aankoop te doen. Als dat lukt landt de onroerende zaak in de grondbank. Zodra een provincie de onroerende zaak in wil zetten voor doelrealisatie moet de onroerende zaak van de grondbank worden overgenomen (tegen aanschafwaarde). Verder hebben veel andere provincies een structureel budget voor strategische aankopen ingeregeld.

Vervolgstappen tot invoering

De volgende stap is de nadere uitwerking van het afwegingskader ten aanzien van aankoop, tijdelijk beheer en financiële inbedding van grond. Verder onderzoeken we in de komende maanden of het vestigen van het voorkeursrecht meer kan betekenen voor strategisch grondbeleid in relatie tot stikstofreductie.

Natuurlijke stoppers

Wat de maatregel inhoudt

In Zuid-Holland stoppen naar verwachting de komende jaren nog een substantieel (30% in de komende 10 jaar) aantal melkveehouders, bijvoorbeeld omdat er geen bedrijfsopvolging beschikbaar is. We willen onderzoeken hoe we deze trend kunnen inzetten voor stikstofreductie. Daarvoor is het nodig dat de emissie van deze bedrijven 'uit de markt wordt gehaald'.

Op dit moment zijn de landelijke beëindigingsregelingen LBV en LBV-plus de belangrijkste instrumenten om dit te bewerkstelligen. Omdat hier in Zuid-Holland zeer weinig bedrijven voor in aanmerking komen, onderzoeken we of we daar een extra stap op kunnen zetten. Specifiek gaat het om twee uit te werken sporen:

1. Versterken van het zicht op natuurlijke stoppers om effectiever strategisch grondbeleid te kunnen voeren.
2. Een provinciale beëindigingsregeling

Er is geen geobjectiveerde lijst van natuurlijke stoppers. Die kennis zit in individuele relaties en in de gebieden. Door de interne samenwerking en afstemming binnen de provincie vanuit verschillende delen (zoals de gebiedsprocessen en de omgevingsmanagers) op dit onderwerp te verbeteren, krijgen we een beter zicht op de natuurlijke stoppers in de provincie. Daar kunnen we vervolgens ons strategisch grondbeleid beter op richten.

Verder bieden we met een provinciale beëindigingsregeling een alternatief voor de situaties waarin de voorwaarden of mogelijkheden van de landelijke beëindigingsregelingen niet toereikend zijn. Hiermee wordt direct (het recht op) stikstofemissie gereduceerd.

Impact van de maatregel voor stikstofreductie, natuurherstel en aanpalende thema's

Van alle melkveehouders stopt gemiddeld zo'n 3% op jaarbasis. Dit zijn vaak de iets kleinere bedrijven. Indien de bedrijven van alle stoppers aangekocht zouden kunnen worden, is de verwachting dat hiermee maximaal 1,5-2,5% van de ammoniak-emissie per jaar uit de melkveehouderij kan worden gereduceerd.

Waar grond wordt aangekocht kan deze (net als bij strategisch grondbeleid) benut worden voor extensivering en herwaardering, overgangszones, aanleg van natuur en/of als ruilgrond in gebiedsprocessen. Daarmee raakt de maatregel ook aan aanpalende thema's als waterkwaliteit- en kwantiteit, klimaat en groenblauwe dooradering, peilopzet, boerenlandvogels én de versterking van de landbouwstructuur.

Dit leidt tot aanvullende stikstofreductie. Structuurversterking reduceert bovendien de belasting/verkeersdrukke van/op kwetsbare weginfrastructuur in de veenweidegebieden. Structuurversterking heeft grote bedrijfseconomische voordelen voor agrariërs. Zeker in gebieden waar de landbouwstructuur de afgelopen jaren is verslechterd. Versterking van de

landbouwstructuur maakt bedrijven toekomstbestendiger en geeft hun meer slagkracht om verder te verduurzamen.

Uitvoerbaarheid, juridisch borging, randvoorwaarden voor uitvoering, timing en de relatie met staand beleid?

Het eerste spoor is een versterking van de interne communicatie en afstemming, die we op zeer korte termijn kunnen doorvoeren. Vervolgens is het zaak daar via een actiever strategisch grondbeleid relaties op te bouwen en meer gronden aan te kopen met het oog op stikstofreductie en de instandhoudingsdoelen. Dit laatste vergt naar verwachting meer tijd.

Om natuurlijke stoppers de mogelijkheid te bieden om ook daadwerkelijk te stoppen ontwikkelen we ook de provinciale beëindigingsregeling. Het Rijk ontwerpt nu ook een brede beëindigingsregeling. Met een provinciale regeling kunnen we echter meer maatwerk en extra voordelen in de uitvoering bieden.⁷ Daarmee kunnen we er beter voor zorgen dat de emissie van natuurlijke stoppers wordt gereduceerd.

Het Rijk heeft Regeling provinciale gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties (RPGB), ook wel bekend als Maatregel Gebiedsgerichte Beëindiging (MGB), ontwikkeld. Provincies kunnen deze regeling op provinciaal niveau verder uitwerken, zodat er provincie-specifieke uitkoopregelingen ontstaan. De regeling is goedgekeurd door de Europese Commissie en voldoet dus aan de staatssteunregels. Het IPO heeft recent voor de uitwerking van deze regeling op provinciaal niveau een Model Subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties voor de provincies opgesteld. Wij werken binnen de kaders van de Model subsidieregeling onze eigen regeling uit.

Deze subsidieregeling is enerzijds gericht op het realiseren van een structurele, blijvende reductie van de stikstofbelasting en stikstofemissie vanuit veehouderijlocaties en anderzijds gericht op het in beweging krijgen en houden van gebiedsprocessen.

Een essentiële randvoorwaarde voor het ontwikkelen en implementeren en benutten van de provinciale beëindigingsregeling is dat het mogelijk wordt om 15% ammoniakemissie te behouden op de bedrijfslocatie. De onzekerheid die de Rendac-uitspraak heeft veroorzaakt moet door het Rijk worden weggenomen. Daarnaast moet er duidelijkheid komen over de vraag of PAS-melders van de regeling gebruik mogen maken en of PAS-melder-gelden voor de regeling gebruikt mogen worden.

De inzet van het instrumentarium kent een sterke link met strategisch grondbeleid. Waar de productierechten uit de markt gehaald worden kan, de provincie ook de grond verwerven. Daarvoor is strategisch grondverwerving (zie de vorige maatregel), een vrijwillige methode.

Aansluiting bij landelijke beweging

Met de uitwerking van de Zuid-Hollandse provinciale regeling, spelen we snel in op de recent gepubliceerde Model subsidieregeling.

Vervolgstappen tot invoering

⁷ Mogelijke voordelen (afhankelijk van de uitwerking) zijn:

- Het werken met taxaties in plaats van forfaitaire bedragen.
- De regeling kan voor alle veesectoren worden ingezet.
- De regeling kan gebiedsspecifiek worden ingezet.
- Er gelden lagere vereisten wat betreft ammoniakuitstoot.
- De provincie is de uitvoerder van de regeling.
- Gedeeltelijke beëindiging is mogelijk.

In de komende periode wordt de provinciale beëindigingsregeling verder uitgewerkt en intensiveren we de interne communicatie en afstemming wat betreft natuurlijke stoppers.

To: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Tue 3/25/2025 8:31:33 AM
Subject: 5.1.2e heeft een opmerking in SANE voor GS 01-04 beantwoord
Received: Tue 3/25/2025 8:31:37 AM

SANE voor GS 01-04.docx

5.1.2e

U hebt een opmerking geplaatst

Het daarom zou ik wat sterker neerzetten. We richten ons op ammoniak/landbouw omdat die de grootste uitstoter is en er op korte termijn daar de grootste slagen kunnen worden gemaakt.

5.1.2e

5.1.2e

heeft een opmerking geplaatst

is binnen ZH landbouw de grootste uitstoter? of komt de depositie binnen n2000 voornamelijk van landbouw (al dan niet in ZH), even over hebben hoe dit te framen.

5.1.2e

5.1.2e

heeft geantwoord

ammoniak het meeste. Nox ook belangrijk gezien de haven, maar relatief gezien nog altijd ammoniak het grootst. Daarnaast is lijn ingezet van maatregelen met focus op ammoniakreductie.

...aan de slag kunnen en waarbij het doel is om met maatregelen van provincie en het Rijk de vergunningverlening op gang te brengen/krijgen. We richten ons daarbij in eerste instantie op maatregelen die op korte termijn de landbouw omdat daar de stikstofuitstoot het grootst is en tot ammoniakreductie leiden en noodzakelijk zijn om voldoende effect te verkrijgen.

Dit voorstel is niet het einde, maar een eerste stap. Alle partijen, overheden en bedrijven, zullen een maximale inspanning moeten leveren...

[Ga naar opmerking](#)

[Waarom ontvang ik deze melding van Office?](#)

Dit e-mailbericht wordt gegenereerd door het gebruik van Microsoft 365 door Provincie Zuid-Holland en kan inhoud bevatten die wordt beheerd door Provincie Zuid-Holland.

To: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 3/20/2025 2:03:09 PM
Subject: oplegger
Received: Thur 3/20/2025 2:04:06 PM
[3b1-1 Oplegger PO - Behandelvoorstel Motie 1593 Snel duidelijkheid voor PAS-melders - oproep tot actie - 2.docx](#)

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e

Domein Water, Klimaat, Natuur en Landbouw
Bureau Groen

T 5.1.2e
M 5.1.2e
E 5.1.2e @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland.

Do you really need to print this e-mail?

To: GSondersteuning [REDACTED] 5.1.2i [REDACTED] @pzh.nl]
Cc: [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] @pzh.nl]; [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] @pzh.nl]; [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] @pzh.nl]; [REDACTED] 5.1.2e
[REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED] @pzh.nl]
From: [REDACTED] 5.1.2e
Sent: Tue 3/11/2025 9:14:40 AM
Subject: Lid GS-brief SANE
Received: Tue 3/11/2025 9:16:19 AM
[20250306 Lid GS-brief SANE IDMS def.docx](#)

Goedemorgen collega's,

Bijgaand een lid GS-brief van Mariëtte. Zowel Mariëtte als ik zijn akkoord (uiteraard ??). Het college is op de hoogte van het delen van deze brief, dat heeft Mariëtte mondeling toegelicht in GS vorige week.
Willen jullie zorgen voor de verzending aan de griffie?

Alvast bedankt!

Groet,
[REDACTED] 5.1.2e

Lid Gedeputeerde Staten

M.E. (Mariëtte) van Leeuwen

Contact

5.1.2i @pzh.nl

Provinciehuis

Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
<http://www.zuid-holland.nl>

Datum

7 maart 2025

Ons kenmerk

DOS-2019-0005750
PZH-2025-870335005

Bijlagen

-

Provinciale Staten

Onderwerp

Planning Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie

Geachte Statenleden,

Naar aanleiding van recente juridische uitspraken in het stikstofdossier, heeft het kabinet de Ministeriele Commissie Economie en Natuurherstel (MCEN) ingericht. Deze commissie heeft als doel om op korte termijn een concreet programma uit te werken om Nederland van het stikstofslot te halen en perspectief te bieden aan sectoren die zijn geraakt door de rechterlijke uitspraken. Begin april wil de Ministeriële Commissie haar plan presenteren.

Gedeputeerde Staten maken zich grote zorgen om de gevolgen van de stikstofproblematiek voor de Zuid-Hollandse natuur, economie, agrarische sector, woningbouwopgave en andere maatschappelijke vraagstukken. Als motor van de Nederlandse economie voelen wij het belang van en de verantwoordelijkheid voor een bijdrage aan een oplossing voor Nederland. In de komende weken werken wij daarom aan een Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE).

Gedurende het ontwikkelen van de Samenhangende Aanpak betrekken we verschillende cruciale stakeholders uit onze provincie en blijven we betrokken in de interprovinciale lobby. Dat is een flinke klus om in een maand te organiseren, maar we denken dat het kan.

De aanpak wordt naar verwachting op 1 april vastgesteld door Gedeputeerde Staten, waarna het in de commissie Landelijk Gebied van 16 april besproken kan worden. Provinciale Staten hebben een besluitvormende rol. Vaststelling vindt daarna plaats op 14 mei.

Ter voorbereiding op de commissie Landelijk Gebied bied ik u graag een technische sessie aan. In overleg met de griffie organiseren we deze sessie op woensdag 9 april om 09:00 uur.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

M.E. (Mariëtte) van Leeuwen

Meer informatie www.zuid-holland.nl/contact

To: 5.1.2e 5.1.2e@berenschot.nl]; 5.1.2e 5.1.2e@pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 3/6/2025 2:29:35 PM
Subject: Opmerkingen bij oplegnotitie maatregelenpakket
Received: Thur 3/6/2025 2:29:53 PM
[Oplegnotitie bij het maatregelenpakket tbv bila's.docx](#)

Oplegnotitie bij het maatregelenpakket tbv bila's van Mariëtte met collega's: (vul jij aan 5.12e)

Hierbij het maatregelenpakket dat we voorstellen om in onze SANE op te nemen. Dit is een eerste versie die in de afgelopen twee weken is samengesteld door het snel ingestelde Stikstofteam met ondersteuning van de vakcollega's vanuit de verschillende domeinen.

Graag spreek ik dit pakket met je door waarbij de invalshoek jouw portefeuille is.

Inhoud

Bijgaand de maatregelen die de provincie kan nemen (1 t/m 4). Daarnaast zijn er stukken in voorbereiding waarvoor we naar het Rijk kijken. Dat is geen zwart-wit onderscheid. Want, en dit blijkt ook uit de stukken: het Rijk is op alle onderwerpen nodig. Overigens net zoals de provincie steun kan geven aan (rijks)maatregelen.

De nu aangeleverde teksten zijn nadrukkelijk nog in een vroeg concept en zijn bedoeld voor bestuurlijke afstemming (intern). Wij werken er ambtelijk hard aan verder, op basis van onze eigen uitzoekpunten en de richting die u ons begin komende week meegeeft vanuit de bila's. Dit resulteert in nieuwe versies die onderliggend zijn aan de te voeren gesprekken met stakeholders. Zo werken we toe naar besluitvorming over deze maatregelen in GS (april) en PS (mei).

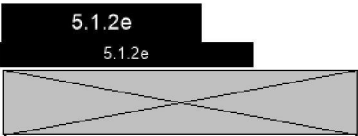
Provincie	Belangrijkste punten waarop wij verscherpen
Natuurlijke stoppers	Toegevoegde waarde t.o.v. bestaande mogelijkheden duiden; voorkeursrecht verwerken
Overgangsgebieden	Welke werking heeft deze maatregel specifiek voor stikstof op N2000 Nieuwkoop, naast natuurherstel?
Grondbeleid	Link met stikstof ontbreekt (vrijwel) volledig: ruilgronden en verplaatsen; extensiveren en saneren
Ammoniakplafond, bedrijfsgerichte doelsturing	Wisselwerking wat hebben Provincie-Rijk van elkaar nodig scherper beschrijven. Termijn waarop effect wordt bereikt. Wijze en termijn van borging. Hoogte plafond onderbouwen (OER).
Rijk	
scheiding NOx-NH3	in progress
extensiveren in beleid	in progress
Middelen voor natuurlijke stoppers, strategische grondbeleid en andere extensiveringsvormen.	in progress
Format emissies	in progress

Zero emissie voor weg-, water- en woningbouw-projecten	in progress
---	-------------

To: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 3/6/2025 2:28:16 PM
Subject: Oplegnotitie voor PO 10 en 11 maart
Received: Thur 3/6/2025 2:29:10 PM
[Oplegnotitie voor PO 10 en 11 maart.docx](#)

Dit is de goede versie.

Met vriendelijke groet,

+31 5.1.2e
[www.linkedin.com/in/5.1.2e](#)
Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht

Wil je weten hoe het is om te werken bij Berenschot? [Bekijk onze video!](#)

Disclaimer

This e-mail and any attachment it contains is confidential and may contain legally privileged information.
If you are not the intended recipient, please note that this e-mail or any attachment may not be copied or disclosed or distributed to others.
If you have received this e-mail by error, please notify the sender immediately by return e-mail, and delete this message. All rights reserved.

This email has been scanned for viruses and malware, and may have been automatically archived.

Oplegnotitie voor het PO-SANE op 10 maart met gedeputeerde Van Leeuwen, Rijkaart en Potjer

Oplegnotitie voor het PO-SANE op dinsdag 11 maart met het volledige college

Geacht College

Hierbij bieden we u drie stukken aan:

1. Procesplanning SANE met nadere duiding (hieronder)
2. Politieke lobby (hieronder)
3. Eerste aanzet Brede Visie kansen en uitdagingen voor Zuid-Holland waar stikstof een hele urgente in is. (losse bijlage)

NB!

Het is belangrijk om op te merken dat bijlage 3 onder hoge druk tot stand is gekomen en dat dit echt een concept-versie betreft die komende twee weken wordt aangescherpt. Zie hiervoor de procesplanning in bijlage 1.

1. Procesplanning SANE met nadere duiding

Week 3 maart: Inhoudelijke uitwerking van de SANE met daarin brede visie van belang Zuid-Holland, inclusief maatregelenpakket stikstof:

1. Er ligt eind van deze week een concept brede visie voor van wat Zuid-Holland biedt aan Nederland en wat we nodig hebben. Stikstof is daarin een belangrijk probleem dat om een oplossing vraagt.
2. Daarnaast ligt er een eerste versie van een maatregelenpakket stikstof.

De twee documenten lopen een **verschillende route** in de week van 10 maart

- **Week 10 maart: gesprekken gedeputeerde Van Leeuwen met vak-gedeputeerden.**

In het PO-SANE op maandag en dinsdag wordt doorgesproken over de brede visie voor Zuid-Holland en worden aanscherpingen gedaan.

Het maatregelenpakket wordt sepeeraat besproken in bila's die gedeputeerde van Leeuwen met haar collega's heeft.

Aan het einde van deze week ligt er een aangescherpte versie van beide documenten.

- **Week 17 maart: gesprekken belangrijkste stakeholders**

Gedeputeerden spreken in verschillende samenstellingen (vastgesteld in GS van 4 maart) met de belangrijkste stakeholders over de maatregelen-set in de context van de brede visie wat Zuid-Holland nodig heeft.

De maatregelen-set en de brede visie voor Zuid-Holland worden opnieuw aangescherpt.

- **Week 24 maart: (mogelijk gesprek Schoof...)**

Dit gesprek vindt plaats conform de brede visie van wat Zuid-Holland nodig heeft, waar stikstof een belangrijk onderdeel van is.

- **Week 31 maart: Vaststelling plan van aanpak / maatregelenpakket, inclusief brede visei SANE in Gedeputeerde Staten (1 april)**

16 april: in de Commissie Landelijk Gebied van de PS

14 mei: vaststelling in PS.

2. Politieke lobby stikstof – algemene strategie richting Rijk

Inleiding

Op 24 januari stelde het kabinet de Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel in (hierna: MC). Dit naar aanleiding van de recente rechterlijke uitspraken die de urgentie rondom het stikstofprobleem en de gevolgen daarvan alleen maar hebben vergroot.

De afgelopen jaren zijn er vanuit het Rijk meerdere plannen, maatregelen, fondsen en programma's gepresenteerd om te werken aan een stevige reductiedaling van stikstof. En ondanks dat er al veel stappen zijn gezet in diverse sectoren, heeft de rechter besloten dat dit nog niet voldoende is.

De MC heeft zich als opdracht gesteld een programma van maatregelen (PvM) op te stellen gericht op een gegarandeerde vermindering van de stikstofuitstoot en natuurherstel. Presentatie hiervan is voorzien op 2 april.

Tweede Kamer | meerderheid voor stevige geborgde maatregelen

Uit recente Tweede Kamerdebatten, stemmingen bij moties en gesprekken met Kamerleden kunnen we concluderen dat er in de Landbouwcommissie in de Kamer zich al langer een meerderheid aftekent voor het nemen van stevige stikstofmaatregelen die juridisch standhouden bij de rechter. Via diverse moties trekken zowel coalitie- als oppositiepartijen gezamenlijk op om stevige reductiedoelen op te nemen in de PvM en/of de wet Stikstofreductie, ook wanneer deze doelen zeer lastig haalbaar zullen zijn.

We kunnen daarmee concluderen dat de politieke crux *niet* in de Landbouw Kamercommissie ligt.

Kabinet en fractievoorzitters | politiek gemotiveerde uitstel c.q. twijfel

Uit recente Bestuurlijke Overleggen en de Catshuissessie die de decentrale overheden met een afvaardiging van de ministeriële commissie hadden zijn wisselende signalen binnengekomen; o.a. over maatregelen die men voornemens is te nemen, en de urgentie op bijvoorbeeld het gebied van woningbouw.

Het is bekend dat de coalitie-fractievoorzitters een belangrijke stem hebben in het uiteindelijke maatregelenpakket dat de MC zal voorstellen. Hun inzet is meer politiek dan inhoudelijk gemotiveerd; immers de coalitiepartijen zich willen profileren op hun onderwerpen en niet snel pijnlijke maatregelen voor hun achterban steunen, voornamelijk met het oog op een mogelijke val van het kabinet. Dit geldt bijvoorbeeld voor de PVV op asiel en de BBB voor de agrarische sector.

Advies

Gegeven het bovenstaande is het advies de kopgroep van de provincies in te zetten:

- Voor de gesprekken met (een afvaardiging van) de ministeriële commissie
- Voor het delen van informatie en kennis wat betreft de plannen van de ministeriële commissie

En meer indirect:

- Ons als Zuid-Holland stevig te positioneren

Onze lobbyinzet als provincie te gebruiken om:

- De urgentie van een stevig geborgd pakket van het Rijk te laden met concrete problematiek uit Zuid-Holland
- Richting belangrijke stakeholders die op hun beurt ook zelf spreken met het Rijk
- Richting de fractievoorzitters van de coalitiepartijen (rol Wouter Kolff richting Yesilgöz?)

Hoi 5.1.2e,

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Stikstofopgave

5.1.2e

M 5.1.2e
E 5.1.2e @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland

To: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl
Cc: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e 5.1.2e @berenschot.nl; 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl
From: 5.1.2e
Sent: Thur 3/6/2025 8:43:24 AM
Subject: Planning lobbygesprekken SANE
Received: Thur 3/6/2025 8:43:46 AM

Ha 5.1.2e en 5.1.2e , als jullie de planning hier invullen, dan kan iedereen erin werken en het zien. [Lobbygesprekken SANE.docx](#)

Vr. gr. 5.1.2e

Disclaimer

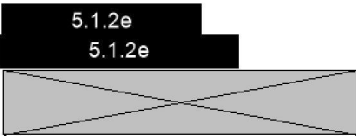
This e-mail and any attachment it contains is confidential and may contain legally privileged information.
If you are not the intended recipient, please note that this e-mail or any attachment may not be copied or disclosed or distributed to others.
If you have received this e-mail by error, please notify the sender immediately by return e-mail, and delete this message. All rights reserved.

This email has been scanned for viruses and malware, and may have been automatically archived.

To: 5.1.2e 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 3/6/2025 7:05:49 AM
Subject: Planning PZH 3.xlsx
Received: Thur 3/6/2025 7:06:35 AM
[Planning PZH 3.xlsx](#)

Ha 5.1.2e deze kan nog bij de stukken voor vandaag. Voor het laatste agendapunt.

Met vriendelijke groet,

+31 5.1.2e
[www.linkedin.com/in/5.1.2e](#)
Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht

Wil je weten hoe het is om te werken bij Berenschot? [Bekijk onze video!](#)

Disclaimer

This e-mail and any attachment it contains is confidential and may contain legally privileged information.
If you are not the intended recipient, please note that this e-mail or any attachment may not be copied or disclosed or distributed to others.
If you have received this e-mail by error, please notify the sender immediately by return e-mail, and delete this message. All rights reserved.

This email has been scanned for viruses and malware, and may have been automatically archived.

maand	feb			
Weeknummer	9			
Dag	ma	di	wo	do
datum	24	25	26	27
Coördinerend kernteam stikstof			Inplannen gesprekken portefeuillehouders	deadline D-memo*
planning IPO		Ambtelijke kopgroep: startbijeenkomst		Bestuurlijke kopgroep
Juridische en ecologische toetsing:				
Portefeuillehoudersoverleggen				
	<i>Deadlines van PO's toevoegen in dit overzicht</i>			

* Inhoud: 1.outline ZH aanpak, 2.planning (akkoord om brief voor fractievoorzitter te informeren vergadering naar 23 april te halen.)en 3.outline Schoof, 4. Stakeholderveld inclusief welke we gaan spreken en wie hen spreekt.
5. Lobbyboodschap van 5.1.2e

Mrt						
	10					
vr	ma	di	wo	do	vr	
28	3	4	5	6	7	
		D-memo bespreken in GS		Deadline ZH- aanpak		
	Bestuurlijke kopgroep - wekelijks digitaal moment		Bestuurlijke kopgroep- Catshuissessi e IPO en MCEN		Ambtelijke kopgroep	
			Deadline voor afstemming met PF	Deadline stukken 12 uur		

rd om brief voor
3 april te halen.)en
ke we gaan spreken en

Mrt					Mrt	
			11		12	
ma	di	wo	do	vr	ma	
10	11	12	13	14	17	
Deze week: GS-Sane bila's Marriet - portefeuilleho uders					Gesprekken stakeholders	
Bestuurlijke kopgroep - wekelijks digitaal moment					Bestuurlijke kopgroep - wekelijks digitaal moment	
			Deadline voor afstemming met PF		Deadline stukken 12 uur	

Mrt					
12				13	
di	wo	do	vr	ma	di
18	19	20	21	24	25
GS-Sane				GS-Sane	
Bestuurlijke kopgroep: bespreken 80% versie inzet IPO richting MCEN				Bestuurlijke kopgroep - wekelijks digitaal moment	Bestuurlijke kopgroep, eindversie en doorgeleiding IPO-bestuur
Deadline voor afstemming met PF				Deadline stukken 12 uur	

			Mrt/april		
13			14		
wo	do	vr	ma	di	wo
26	27	28	31	1	2
Uiterste deadline aanleveren ZH-aanpak voor GS			Zuid-Hollandse aanpak in GS Rapport/PvA ministriele commissie		
5.1.2e			Bestuurlijke kopgroep - wekelijks digitaal moment		
Deadline voor afstemming met PF			Deadline voor afstemming met PF		
Deadline stukken 12 uur					

14		
	do	vr
	3	4
Deadline stukken 12 uur		

To: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Wed 3/5/2025 7:10:31 PM
Subject: 5.1.2e heeft een opmerking in PO 10 april overgangsgebieden beantwoord
Received: Wed 3/5/2025 7:10:33 PM

PO 10 april overgangsgebieden.docx

5.1.2e

U hebt een opmerking geplaatst

@ 5.1.2e bedoel je nou dat er nauwelijks boerenbedrijven zijn in overgangszones of dat er weinig stikstofbronnen, maar van de stikstofbronnen die er wel zijn gaat het om boerenbedrijven?

5.1.2e

5.1.2e heeft een opmerking geplaatst

Heb het zo hopelijk iets verduidelijkt

5.1.2e

5.1.2e heeft geantwoord

@ 5.1.2e Nog niet helemaal; heb zelfde vraag. Zo is bv voor westduinpark het wegverkeer van de N200 in Den Haag een duidelijk aanwijsbare bron, toch?

...n overgangszones binnen een bredere integrale aanpak.

Overgangszones voor stikstof in Zuid-Holland

Over het algemeen bevinden zich rond de Zuid-Hollandse Natura 2000-gebieden relatief weinig stikstofbronnen zowel stikstofoxidenbronnen (industrie / mobiliteit) als ammoniakbronnenboerenbedrijvenDe depositie in deze gebieden is dan ook slechts in beperkte mate afkomstig uit de directe omgeving. In een overgangszone wordt stikstofuitstoot beperkt of uitgesloten. Voor veel Natura 2000-gebieden in Zui...

[Ga naar opmerking](#)

[Waarom ontvang ik deze melding van Office?](#)

Dit e-mailbericht wordt gegenereerd door het gebruik van Microsoft 365 door Provincie Zuid-Holland en kan inhoud bevatten die wordt beheerd door Provincie Zuid-Holland.

To: 5.1.2e [5.1.2e @pzh.nl]

From: 5.1.2e

Sent: Tue 3/4/2025 11:42:16 AM

Subject: modelregeling RPGB

Received: Tue 3/4/2025 11:42:00 AM

[250306 AAC LG 3h.2 Bijlage 1 21022025 MODEL Subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties.pdf](#)

[250306 AAC LG 3h.1 Oplegnotitie Voortgang MGB regeling.pdf](#)

[250306 AAC LG 3h.3 Bijlage 2 factsheet.pdf](#)

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Domein Water, Klimaat & Natuur

M: 5.1.2e

E: 5.1.2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland.

Factsheet MGB

Communicatie

- [Publicatie Staatscourant](#) Regeling van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van 22 november 2024, nr. WJZ/89410470
- Circulaire LVVN naar GS (met nadere afspraken over inzet MGB)
- Modelregeling (bijlage)

Kernpunten

- **Staatssteunproof (tot een plafond van € 700 mln)**
- **Uitvoering door provincies**
- **Meerjarige openstelling**
- **Breed inzetbaar (>15.000 bedrijven)**
- **Ammoniak: emissie ipv depositie**
Emissie-drempelwaarde veehouderijlocatie:
 - Minimaal 250 kg NH₃/j voor melkvee en vleesrunderen;
 - Minimaal 750 kg NH₃/j voor overige diercategorieën.
- **Veehouderijlocatie moet zijn gelegen in een van de volgende gebieden:**
 - Veenweidegebieden, zandgronden (definitie Meststoffenwet);
 - Beekdalen (2.500 meter zones rond lijnvormige langzaam en snelstromende wateren);
 - In Natura 2000-gebieden en 2.500 meter overgangszones rond deze gebieden (stikstofgevoelig en niet-stikstofgevoelig).
- **Open voor alle veehouderijsectoren**
- **Vergoeding op basis van taxatie (niet gecorrigeerde vervangingswaarde)**
- **Gedeeltelijke sluiting mogelijk**
- **Subsidiabel kosten**
 - Vervallen van productierecht;
 - Sloop en waardeverlies van productiecapaciteit;
 - Kosten voor leges en planologische procedures;
 - Kosten voor adviesdiensten die direct verbonden zijn met de uitvoering van bovengenoemde activiteiten, tot een maximum van € 5.000,- per veehouderijonderneming.

Overzicht MGB ingezet (x 1.000)

Bedragen *1000	NLPG Versnellingsmiddelen	NPLG- maatregel pakketten.	MGB - batch A	Tweede batch PASmelder	Totaal inzet voor MGB
Drenthe	€ -	€ 52.000	€ 8.780	€ 4.615	65395
Flevoland	€ -	€ -	0	0	0
Friesland	€ -	€ -	€ 9.894	€ 4.615	14509
Gelderland	€ 70.000	€ -	€ 15.154	€ 4.615	89769
Groningen	€ -	€ -	€ 6.242	€ 4.615	10857
Limburg	€ 6.750	€ 55.000	€ 7.633	€ 4.615	73998
Noord- Brabant	€ -	€ -	€ 15.566	€ 4.615	20181
Noord-Holland	€ -	€ -	€ 6.298	€ 4.615	10913
Overijssel	€ -	€ -	€ 15.401	€ 4.615	20016
Utrecht	€ -	€ -	€ 7.564	€ 4.615	12179
Zeeland	€ -	€ -	€ 5.082	€ 4.615	9697
Zuid-Holland	€ -	€ 4.500	€ 7.040	€ 4.615	16155
Totaal:	€ 76.750	€ 111.500	€ 104.654,00	50765	343669

Organisatie

- **Stuurgroep MGB**
- **Werkgroep WIM**

6 maart 2025
Agendapunt 3h

Bestemd voor	AAC Landelijk Gebied
Datum vergadering	6 maart 2025
Type notitie	☐ Ter bespreking ☒ Hamerstuk ☐ Mededeling ☐ Ter informatie
Portefeuillehouder	Karen Jongsma
Opsteller	5.1.2e
Contact via	5.1.2e (5.1.2e)
Afgestemd met	☒ Programma-/unitmanager of -directeur ☒ Werkgroep Implementatie MGB (WIM) ☐ AAC-portefeuillehouders ☐ BAC-portefeuillehouders
Onderwerp	Voortgang Maatregel Gebiedsgerichte Beëindiging
Bijlagen	1. Modelregeling MGB 2. Factsheet MGB

Kern van het onderwerp

Op 26 november 2024 is de regeling gebiedsgerichte(gedeeltelijke) beëindiging veehouderijlocaties (Rpgb), beter bekend als de MGB regeling gepubliceerd in de Staatscourant door LVVN. Provincies voeren deze regeling uit en hiervoor is een modelregeling opgesteld. Ondertussen wordt de uitvoering voorbereid. De AAC LG wordt met deze notitie gevraagd in te stemmen met de modelregeling voor provincies.

Gevraagde besluiten

De AAC Landelijk Gebied wordt verzocht:

1. Kennis te nemen van de voortgang van de implementatie MGB
2. In te stemmen met de modelregeling voor provincies.

Notitie

Aanleiding

Op 26 november 2024 is de regeling gebiedsgerichte(gedeeltelijke) beëindiging veehouderijlocaties (Rpgb), beter bekend als de MGB regeling gepubliceerd in de Staatscourant onder nummer 36641. Met de Rpgb is een bedrag van € 140 mln beschikbaar gesteld. Deze is opgesplitst in twee tranches, waarvan de eerste tranche van € 110 mln is opengesteld. Inmiddels hebben alle provincies een aanvraag gedaan m.u.v. Flevoland.

De regeling biedt de mogelijkheid om met een provinciaal subsidie-instrument provinciale subsidies te verstrekken voor het gebiedsgericht onomkeerbaar volledige of gedeeltelijk beëindigen van veehouderijlocaties. Naar verwachting kunnen ongeveer 15.000

6 maart 2025

Agendapunt 3h

bedrijven deelnemen aan deze vrijwillige regeling. Op dit moment staan geen andere beëindigingsregelingen open. De verwachte Brede Beëindigingsregeling is nog in voorbereiding en zal niet eerder dan in 2026 opengesteld worden.

De Rpgb heeft een subsidieplafond voor staatssteun van € 700 mln. Naast de beschikbare € 140 mln. kunnen middelen uit andere middelen die door provincie of Rijk beschikbaar worden benut tot het subsidieplafond is bereikt (zie bijlage 2). Door een wijziging in de PAS-melders regeling(Rppm), die recent gepubliceerd is in de Staatscourant is het nu ook mogelijk om de MGB voor een tweede batch in te zetten. Ondanks de status van de vergunning van PAS-melders kunnen zij, net als bij de Lbv en de LBv+, meedoen aan de MGB.

Er is onder de paraplu van het Vakberaad Grondzaken een ambtelijke Werkgroep Implementatie MGB (WIM) gestart. Deze werkgroep zorgt voor kennisdeling en onderlinge afstemming bij de uitvoering van de regeling tussen provincies en met LVVN. Afgelopen maanden hebben provincies gewerkt aan een gezamenlijke modelregeling op basis van de SPUK MGB (Rgbv). Deze kan benut worden voor de openstelling. De modelregeling (bijlage 2) kan door provincies worden benut voor de openstelling. Indien de openstellingen van provincies binnen de ruimte van de modelregeling blijft is deze staatssteunproof. De AAC wordt gevraagd om met de bijgevoegde de modelregeling in te stemmen, waarmee wordt aangegeven dat iedere provincie de modelregeling onderschrijft en gebruikt. Wanneer provincies besluiten af te wijken buiten de ruimte die de modelregeling biedt kan dit gevolgen hebben voor de verantwoording naar RVO en de het staatssteunkader.

De uitspraak van de Raad van State in de zaak over Rendac heeft ook gevolgen voor de openstelling van de MGB. Dit heeft met name betrekking op de mogelijkheid voor max 15% voor nieuwe economische activiteiten bij beëindiging. Op dit moment wordt er door LVVN/IPO gewerkt aan een nadere duiding en een handreiking. Het is nog niet duidelijk wanneer deze beschikbaar is. Provincies besluiten of ze de MGB met deze onzekerheden willen openstellen.

LVVN heeft zaakbegeleiders beschikbaar voor provincies die daar gebruik van willen maken. LVVN heeft aangegeven de kosten voor haar rekening te nemen, maar kan dat nog niet met zekerheid toezeggen. Hierover maakt iedere provincie apart afspraken met LVVN (RTLG).

Argumentatie bij gevraagde besluiten

Met deze modelregeling ligt er een uniforme handreiking voor provincies een subsidieregeling vast te stellen die voldoet aan de staatssteunkaders van de EU. De regeling biedt ruimte om als provincies afwegingen te maken (geografisch, doelgroep, tijd) en al dan niet te selecteren op doelbereik). Voorwaarde is wel dat dit gemotiveerd gebeurt.

Kanttekeningen

- Door de RENDAC uitspraak over intern salderen en de 15% stikstofruimte is er op dit moment onduidelijkheid voor bedrijven die beëindigen en een nieuwe economische activiteit starten.
- In de MGB regeling is grond niet opgenomen. De grond die vrijkomt kan door agrariërs worden benut voor teelten die intensiever zijn dan grasland met mogelijk negatieve gevolgen voor milieu.

6 maart 2025

Agendapunt 3h

Input vanuit voorbereidende overleggen

Er is overleg geweest met LVVN over de MGB. Hiervoor is een stuurgroep MGB en diverse overleggen.

Consequenties

Raakvlakken met andere (IPO-) programma's

n.v.t

Planning

AAC-LG 6 maart

Uitvoering en financiering

Nvt

Communicatie/lobby

Nvt